

ความคิดหยุดได้

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม ๑๓ มกราคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ประเด็นนี้ก็เป็นประเด็นแล้วจะเป็นประเด็นที่ดี แต่เราเอาเลยไหม มันเป็นคำถามแล้วมันอยู่ในเว็บไซต์มานาน แล้วมันน่าสนใจ เราจะอ่านคำถามเลยละ

ถาม : หลังจากที่ผมได้ค้นพบเว็บของท่านพระอาจารย์ได้ประมาณ ๓ เดือนและได้ฟังการตอบปัญหาของพระอาจารย์แล้ว กระทบใจได้รับความกระเทือนจิตใจอย่างแรง ไม่เคยเหมือนการฟังเทศน์ของท่านพระอาจารย์องค์อื่น ที่แม้จะได้รับความกระเทือนก็ไม่รุนแรงเท่าของพระอาจารย์ เพราะเทศน์ของท่านตรงกับใจ ตรงกับปัญหาของกระทบที่ประสบเจออยู่ กระทั่งกระจำในข้อสงสัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในใจของกระทบอย่างน่าอัศจรรย์

และค้นพบว่าบางสิ่งที่กระทบมีความหลงและเข้าใจว่าเดินมาถูกทางแล้ว แต่แท้จริงมันผิดและต้องแก้ไขให้ถูกต้อง และทำให้เห็นว่าการปฏิบัติธรรมโดยอยู่ห่างจากครูบาอาจารย์นั้นช่างลำบากยากเย็น ซึ่งบางครั้งการแก้ปัญหาดังๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของตนเองนั้นต้องใช้เวลานาน บางครั้งหลายปีกว่าจะเข้าใจถูกและทำให้ถูก กระทบขอกราบเรียนถามท่านพระอาจารย์ดังนี้

๑. เมื่อเราใช้สติตามดูจิตของตนเองแล้ว เมื่อเรารู้ว่าจิตมีอาการคิดด้วยความมีสตินั้นความคิดจะดับลงทันที ยังมีสติรู้ทันความคิดเร็วเท่าไร ความคิดก็จะหยุดเร็วเท่านั้น เหตุใดจึงเป็นเช่นนี้ครับ (ทำไมความคิดมันจึงไม่ติดต่อไปอีก ทำไมมันหยุดทั้งๆ ที่บางทีเราก็ตอบบอกว่าให้คิดต่อไปก็ได้ เอ็งจะคิดก็คิดไปแต่ข้าขอรู้อยู่ตัว คือมีสติอย่างเดียว มันก็ไม่คิดต่อ มันหยุด แต่หากเราปล่อยตัวเมื่อไหร่ ขาดสติเมื่อไหร่เมื่อนั้นจิตจะคิดต่อไป)

หลวงพ่ : อ่านปัญหาให้จบก่อนแล้วค่อยจะตอบ

ถาม : ๒. ในการนั่งสมาธิของกระทบนั้นเดิมที่ผมใช้คาบบริกรรมพุทโธ กำกับลมหายใจมาโดยตลอดทำมานานหลายปี แต่ต่อมาภายหลังเมื่อทำเป็นมากขึ้นและได้รับความสงบมากขึ้นเป็นลำดับ ก็

ได้เปลี่ยนแนวทางมาเป็นการใช้สติจิตของตนเอง ซึ่งวิธีนี้กระผมได้รับความสงบเร็วขึ้นและมั่นคง คือมั่นคงกับความรู้สึกตัวของตัวเอง ทนกับความคิดของตัวเองไม่เปลือง่าย มีสมาธิที่มั่นคงมากขึ้น

แต่แม้กระผมจะนั่งสมาธิหลายปีแล้ว แต่มีข้อเท็จจริงว่ากระผมไม่เคยเห็นนิมิตอย่างใดเลย ซึ่งตรงนี้กระผมก็ไม่ได้มีความอยากในสิ่งนี้เช่นกัน แต่ในเรื่องของการทำสมาธินี้กระผมมีปัญหายากขอกราบเรียนถามท่านอาจารย์ว่า อันว่าสมาธิมี ๓ ระดับนั้นคือฌณีสมาธิ อุปจารสมาธิ และอัปปนาสมาธิ และในการปฏิบัตินั้นทางตำรากล่าวว่า หากผู้ใดทำสมาธิแล้วได้ถึงขั้นอัปปนาสมาธิแล้ว จะต้องถอนออกสู่สมาธิขั้นอุปจาระเพื่อออกเดินทางปัญญา

แต่ในข้อเท็จจริงส่วนตัวของกระผม นั้น กระผมมีความมั่นใจว่าตนเองทำสมาธิได้ถึงขั้นอุปจารสมาธิแล้ว แต่ยังไม่ถึงขั้นอัปปนาสมาธิ และเห็นว่าแม้ได้เพียงขั้นอุปจารสมาธิก็ควรออกเดินทางปัญญาได้แล้ว ส่วนในอนาคตนั้นหากเราทำสมาธิต่อไป เราจะได้ถึงอัปปนาสมาธิหรือไม่นั้นก็สุดแล้วแต่ว่ามันจะเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นก็พอ อันนี้เป็นความเข้าใจที่ผิดหรือถูกครับ

๓.การเดินทางปัญญานั้นกระผมมีความชอบในเรื่องจิตนิสัยส่วนตัวที่ชอบพิจารณาว่า อันว่าจิตนี้มันชอบคิดแต่ส่ายไปในเรื่องต่างๆ บางครั้งคิดดีมีความสุข บางครั้งคิดชั่วคิดทุกข์ก็มีความทุกข์ บางครั้งก็อยู่เฉยๆ จิตนี้มันเป็นของมันไม่แน่นอนมีเกิดมีดับอยู่เสมอ มันเป็นอย่างนี้ตลอดวันตลอดคืน มันเกิดดับ เกิดดับอยู่ตลอดเวลา จิตนี้ไม่ใช่เรามันบังคับไม่ได้ มันใช่ของเรา

ในการทำงานของผมในชีวิตประจำวัน ผมมักจะต้องเจอปัญหาที่ต้องใช้ความคิดอยู่เสมอ บางครั้งก็ได้รับความทุกข์ในการคิดเรื่องนั้นๆ เพราะผลอดัวขาดสติ แต่เมื่อมีสติเมื่อใดมันจะบอกของมันเองว่า เออ อันนี้แหละคือจิตละ มันชอบปรุง มันชอบคิด มันชอบนำทุกข์มาให้ แล้วคุณก็จะทุกข์ใจไปทำไม พอคิดได้อย่างนี้ พอมีสติรู้เท่าทันมันก็เบาครับ อันนี้ถูกหรือผิดครับ

หลวงพ่ : ๔.อีกเรื่องหนึ่งนะ เนี่ยเอาตรงนี้ก็กลับมาเรื่องข้อที่สองเนี่ย ข้อที่สองที่ว่า พอจิตมันไปมีขั้นอุปจาระ อัปปนาที่เขาว่าเนี่ยก็เหมือนเมื่อก่อนปฏิบัติไปแล้วเนี่ย ทำไมไม่ก้าวหน้าไป อยู่เฉยๆ อยู่ไฉน นี่ย้อนกลับมาที่ก่อนเลยมาตอบว่าทำไมมันหยุดคิด เพราะข้อที่สองเนี่ยมันจะพ้องถึงข้อที่หนึ่งด้วย เพราะข้อที่หนึ่งเห็นไหมเมื่อเราใช้สติตามคู่มือของตนเองแล้ว เมื่อเรารู้ว่าจิตมีอาการคิดแล้ว ความคิดด้วยความมิตินั้นความคิดจะดับลงทันที ยังมีสติรู้เท่าทันว่าความคิดเร็วเท่าไร ความคิดก็หยุดเร็วเท่านั้น เหตุใดถึงเป็นเช่นนี้ครับ

เห็นไหมธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมดา ใจ มันก็ธรรมดา ใจ เรื่องธรรมดาความคิดเกิดดับนี้เป็นเรื่องธรรมดาอยู่แล้ว ถ้านั้นเวลาเมื่อก่อนนะเราถึงบอกว่ามันเป็นเรื่องธรรมดา โดยเราพูดบ่อยมากแต่โยมจับประเด็นไม่ถูกว่าพัฒนาการของจิต พลังงานของจิตมันเป็นอย่างไร โดยธรรมชาติเนี่ยมันก็เกิดดับนี้แหละ

แต่เกิดดับทางวิทยาศาสตร์เราบอกเห็นไหมเสาไฟฟ้ามันเกิดดับ เกิดดับ ความเกิดดับเป็นอัตโนมัตติ ความคิดเป็นอัตโนมัตติ มันไม่มีหรอก แม้แต่เสาไฟฟ้าเนี่ยมันต้องมีแผงวงจรไฟฟ้าเลย คูรีโมท คอนโทรลลิ่ง ดูประตูดูแสงไฟที่เปิดปิดอัตโนมัตติเนี่ยมันมาจากไหน มันมาจากเทคโนโลยีนะ มันเกิดดับเองไม่ได้หรอก มันไม่มีหรอก ที่นี้มันไม่มี แล้วความคิดมันเกิดดับยังงี้ ความคิดเกิดดับมันก็เป็นพลังงานอันหนึ่ง พลังงานทางจิตเพราะความคิดมันไม่ใช่จิต ความคิดมันไม่ใช่จิตอยู่แล้ว จิตมันเป็นจิตเห็นไหม

ถ้าความคิดกับจิตนี้เป็นอันเดียวกันนะ เราจะเกิดเป็นมนุษย์เป็นมนุษย์อยู่อย่างนี้ แล้วเราไปเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม ได้ยังงี้ ไปเกิดเป็นพรหมได้ยังงี้ พรหมมีชั้น ๑ เอ้าพรหมมีชั้น ๑ แล้วถ้าจิตความคิดมันอยู่กับจิตนี้ตลอดไปเนี่ย แล้วเวลาไปเกิดเป็นพรหมทำยังงี้ เอ้า มันก็มีความคิด บางครั้งมันก็ฟุ้งซ่านอยู่ มันฟุ้งซ่านความคิดกับจิตมันไม่ตายตัว พรหมมันไม่มีความคิด พรหมมันมีชั้น ๑ เอ้าแล้วมันไปอย่างไร อย่างนั้นเราก็ไปเกิดบนพรหมไม่ได้ ใครทำบุญขนาดไหนก็ไปเกิดบนพรหมไม่ได้ ใครทำสมาธิขนาดไหนก็ไปเกิดบนพรหมไม่ได้ เพราะเกิดเป็นพรหม พรหมมันไม่มีความคิด พรหมมีชั้น ๑

แต่พอมมาเป็นเทวดา เทวดามีความคิดเป็นทิพย์แล้ว มีสิ่งของเป็นทิพย์เพราะมีชั้น ๕ เหมือนกัน แต่ไม่มีร่างกาย พอมາเกิดเป็นมนุษย์เนี่ยมนุษย์ถึงมีธาตุ ๔ และชั้น ๕ เนี่ยหมามันมีความคิดไหม สัตว์มันมีความคิดไหม สัตว์มันไม่มีความคิดเพราะเดรัจฉานเห็นไหม พอเดรัจฉานลงไปแล้วมันก็ลงนรก อเวจีไปแล้ว ที่นี้มันเป็นมนุษย์ มนุษย์มีธาตุ ๔ และชั้น ๕ เพราะมันมีกายกับจิต มันมีความคิด มีความคิดมีจิตกับชั้น ๕ ชั้น ๕ เนี่ย รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันธรรมชาติของมัน

นี่คนเรานี้มันมีสติสัมปชัญญะมากน้อยแค่ไหน ถ้าคนมีสติสัมปชัญญะมากขึ้นมานะเนี่ยมันก็รู้เท่าทันความคิดได้ แล้วรู้เท่าทันความคิดเนี่ยรู้เท่าทันความคิดนะ บางทีเราคิดนะ คิดถูกคิดผิดเนี่ย คนเราจะรู้ได้เลยว่าความคิดเราเนี่ย อ้อ คิดอย่างนี้เราเคยคิดในทางที่ผิดแล้วเราเสียใจกับความคิดเราเห็นไหม เนี่ยเรารู้ เรารู้ เรามี ความคิดมันคิดได้ แต่ความคิดอย่างนี้มันคิดโดยพลังงานเหมือนกับเรานี้มีส่วนร่วมมี

ส่วนหนึ่งมันไปกับมัน แต่พอมีสติเห็นไหม พอมีสติยับยั้งมันหยุดได้เพราะเราไม่มีส่วนร่วมกับการคิด ความคิดไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ความคิดใช่ไหม ถ้าเรามีสติ สติมันหยุดนะ ถ้ามีสตินี้หยุด

นี่เฝ้าเรากล่าวว่า ปัญญาอบรมสมาธิเนี่ย ถ้ามีปัญญารู้ทันด้วย พอรู้ทันเห็นไหม ธรรมดาเนี่ย ความคิดเวลามันไหลไป ความคิดนี้เหมือนพลังงานเห็นไหม พลังงานมันไปของมันอย่างนี้ แล้วเราเอง เราเกิดมาสถานะอย่างนี้ ก็คือเราเกิดมาโดยธรรมชาติ เราเกิดมาโดยธรรมชาติเพราะธรรมชาติของมนุษย์ มนุษย์เกิดมามีธาตุ ๔ และขันธ ๕ แล้วธาตุ ๔ และขันธ ๕ โดยธาตุ ๔ และขันธ ๕

ดูภาษาสิ เนี่ยภาษาแต่ละภาษามันแตกต่างกัน เนี่ยภาษานี้สมมติขึ้นมา สมมติ สมมติให้ใช้ภาษาแตกต่างกัน แล้วสมมติอันนี้มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร เกิดขึ้นมาจากเด็กเราสอนมัน เด็กใช้ไหมเด็กบางคนเราได้ภาษาไทย เด็กบางคนได้ภาษาจีน เด็กบางคนได้หลายภาษา ได้ภาษานี้ น้ำ เห็นไหมมันก็เรียกได้หลายภาษา เนี่ยภาษาสมมติ ที่นี้ภาษาสมมติเนี่ยความคิดที่มันเกิดขึ้นมาเราเนี่ย ใจสมมตินี้เรายัดเข้าไปโปรแกรมของความคิด เพราะความคิดมันธรรมชาติของมัน

ธาตุ ๔ และขันธ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สังขาร ความคิด ความปรุงแต่งเป็นธรรมชาติของมัน เหมือนไฟฟ้านี้แหละ ไฟฟ้านี้เราไปใช้ประโยชน์กับอะไร เอาไฟฟ้าเห็นไหม ไฟฟ้าคือพลังงาน มันใช้ประโยชน์กับอะไร ถ้าใช้ประโยชน์เครื่องยนต์กลไก ก็ใช้ประโยชน์โรงงานอุตสาหกรรม ใช้ประโยชน์ ใช้ประโยชน์อะไร นี่ใจขันธ ๕ ขันธ ๕ คือธรรมชาติการทำงานของจิต พลังงานของจิตมันเป็นอย่างนี้

เพียงแต่ความคิดที่เราเป็นสื่อความหมายเนี่ย มันอยู่ที่ภาษาที่เราจะป้อนมันเข้าไปเห็นไหม เด็กโตขึ้นมาเนี่ยเราสอน จะสอนเด็กหัดพูด เด็กหัดพูดสอนให้มัน พอสอนให้มันมันก็เป็นสมมติ สมมติไปในจิตมันเป็นอย่างนี้ สมมติเป็นอย่างนี้ มันเหมือนโปรแกรมอะไรก็แล้วแต่ มันจะตอบคำถามตามนั้น มันคอมพิวเตอร์นะ นี่เราให้คำถาม เนี่ยคอมพิวเตอร์นี่ใจความคิด นี่พอความคิด พอความคิดนี้มันเกิดขึ้นมาแล้วนี่ เราพอใจไม่พอใจ เราพอใจไม่พอใจก็อีกเรื่องหนึ่ง

นี่เรามาพบพุทธศาสนาใช้ไหม พุทธศาสนาสอนถึง สิล สมาธิ ปัญญา เห็นไหม สติ ถ้ามีสติสัมปชัญญะให้ยับยั้งเป็นธรรม คุณธรรมมันจะเกิดขึ้นมาโดยการฝึกสติ นี่พอฝึกสตินี้พลังงาน มันก็หมุนเป็นธรรมชาติของมันเป็นอย่างนี้ โดยธรรมชาติเขาคิดกันไปเป็นอย่างนั้นนะ โดยแล้วแต่เราว่าปัญญาของคน เขาว่าปัญญาของคนเป็นอย่างนั้น

นี่พอพบพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนให้พุทธานุสติ ธรรมานุสติ สังฆานุสติ นี่ไงกำหนด เริ่มกำหนดรู้เท่าทันตัวเองแล้วเห็นใหม่ รู้เท่าทันความคิด พลังงานที่มันคิดโดยธรรมชาติของมันนะ เราจะรวบรวมพลังงานนั้นมาเพื่อใช้ประโยชน์กับเรา ถ้าเรารวบรวมพลังงานใช้ประโยชน์กับเรา นี่รวบรวมพลังงานโดยวิธีการใด

คู่มือลัทธิศาสนาต่างๆ เขาสอนไปมากมาย ทุกศาสนาก็สอนกำหนดภาวนาทั้งนั้นนะ นี่ทุกศาสนาเลยสอนการทำสมาธิ เนี่ยหลักโดยทั่วไปทุกศาสนาสอนการทำสมาธิ แต่ไม่เหมือนพุทธศาสนา พุทธศาสนามีศาสนาเดียวที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์คือเข้าใจขบวนการของจิตทั้งหมด เข้าใจขบวนการของจิตแล้วยังมีปัญญาทำลายขบวนการของจิตนั้นด้วย

ขบวนการของจิต ฟังสิขบวนการของจิต ธรรมชาติพลังงานของมัน นี่พลังงานมันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว มันเหมือนนายช่างเลย นายช่างเครื่องยนต์กลไกเห็นไหม คู่มือเครื่องยนต์กลไก ถ้าสิ่งใดชำรุดเนี่ยมันต้องเปลี่ยนอะไหล่ชิ้นใด เขาจะฟังออกเลยนะ เนี่ย ฟังเสียงเครื่องยนต์ออกเลยชำรุดเสียหายตรงไหน เนี่ยเขาคำนวณได้เลย แล้วพอเปิดเครื่องขึ้นมาเนี่ยมันเสียตรงนั้นจริงๆ เขาก็เปลี่ยนอะไหล่ตรงนั้นมันก็หายใช้ใหม่

เนี่ยความคิดที่มันจะหมุนไป มันเหมือนเครื่องยนต์เนี่ย เหมือนเครื่องยนต์เนี่ยแต่ผู้ที่มีความสงบของใจเข้ามาเห็นใหม่ จิตเห็นอาการของจิตเนี่ยๆ ตัวของเครื่องยนต์เองมันซ่อมตัวมันเองแปลกประหลาดไหม ไอ้ของเราเนี่ยเครื่องยนต์เนี่ยมันซ่อมตัวมันเองไม่ได้หรอก มันต้องไปหาช่าง ช่างซ่อมให้มันได้

แต่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ยเป็นสันตปิฎกโก มันเป็นปัดจัดตั้ง มันต้องใช้ขบวนการของจิตนั้น ซ่อมบำรุงจิตนั้น ถ้ามันใช้ขบวนการของจิตนั้นซ่อมบำรุงจิตนั้น จิตนั้นต้องทำความเข้าใจตัวเองของตัวเข้ามา พอจิตมันสงบตัวเข้ามาเห็นใหม่ พอจิตสงบตัวเข้ามามันก็แยกแล้ว แยกระหว่างไฟฟ้าพลังงาน กับพลังงานนี้เราจะไปใช้กับสิ่งใดเห็นใหม่ พลังงาน พลังงานคือความรู้สึก ความคิดเห็นใหม่คือเครื่องยนต์กลไกที่มันหมุนไปตามธรรมชาติของมัน

นี่พอจิตมันหยุดตัวเข้ามา พุทโธ พุทโธ พุทโธหรือมีสติเนี่ย สติที่ว่าจิตมันหยุดได้อย่างไร จิตมันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว ใครจะรู้ไม่รู้มันก็เป็นอย่างนี้ เอ็งจะรู้ไม่รู้ไม่เกี่ยวเพราะสถานะของมนุษย์เป็นอย่างนี้ สถานะของมนุษย์ สถานะของการเกิด เกิดเป็นมนุษย์ มันมีธาตุ ๔ และขันธ ๕ มันอย่างนี้โดยธรรมชาติของมัน

แล้วพระพุทธเจ้าก็รู้ขบวนการของมันแล้ว แล้วมันมีใครมาบอกว่ารู้เท่าทัน รู้เท่าทันแล้วมันจะเป็นพระอรหันต์ เราฟังมาทีแรกนะไม่เคยเห็นด้วยตลอดมาเลย ไอ้เรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดาเขาบอกธรรมะเป็นธรรมชาติ ไข่ ก็ธรรมดาวิมุตติใจ วิมุตติลงกิเลสใจ ก็มันธรรมดาของมันอยู่แล้วปฏิบัติไม่ปฏิบัติก็เป็นอย่างนี้ เอ็งจะปฏิบัติไม่ปฏิบัติก็เป็นอย่างนี้ แล้วถ้าเอ็งปฏิบัติเข้าไปแล้ว เอ็งไปรู้อย่างนี้เข้าไปตื่นตื่นนะ ความรู้ทางอ้อม มันยังไม่เข้าขบวนการมรรคเลย

เนี่ยถ้ามีสติทำไมมันหยุด มันก็หยุดของมันอย่างนี้ มันหยุดของมันอย่างนี้อยู่แล้ว มึงจะรู้ไม่รู้ มันก็เกิดดับ เพราะอะไร เนี่ยพิสูจน์ได้เลยนะ ใครก็ได้เวลาที่มีความทุกข์ถึงแสนสาหัส แล้วทุกข์มาก ถึงกับทำลายชีวิตได้เลย แล้วจับไว้ผูกมัดไว้อย่างนั้นนะ เดี่ยวความคิดมันจะเบาลง เบาลง ความทุกข์นั้น มันจะหายไป ไม่ได้ปฏิบัติเลย เรายังเคยมีความทุกข์แสนสาหัสไหม แล้วความทุกข์นั้นหายไปจากใจเรา ถึงกาลเวลามันรักษาของมันเอง เราเคยเป็นไหมแล้วได้ปฏิบัติหรือเปล่า แล้วทุกข์มันหายไปไหน มันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว แต่ทุกข์อย่างนี้มันจะทุกข์ซ้ำทุกข์ซ้ำ ทุกข์ให้เราเจ็บช้ำน้ำใจไปตลอด

แต่นี้พอเราศึกษาพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนให้มีสติ สติ พอสติมันทันความคิด สติมันก็หยุดได้ สติมันหยุดได้มันไม่ใช่เรื่องความมหัศจรรย์อะไรเลย พอมันหยุดของมันเห็นไหม เนี่ยเห็นไหมเราบอกที่ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันมีปัญญาอบรมสมาธิมันจะเห็นขบวนการอย่างนี้ ถ้ามันเห็นขบวนการอย่างนี้เราจะไม่สงสัยเลย แต่มันขนาดเราเห็นมันหยุดเลยนะ เหมือนเราเอารถไปซ่อมสิ นายช่างผู้ชำนาญนะเขาฟังเสียงเครื่อง เขารู้อะไรผิด เขาซ่อมเสร็จเลย ไอ้เราก็ได้ขึ้นทุกวันก็รถเราเองนะ เราก็ใช้มันนะแต่ไม่รู้อะไรมันเสีย ใช้ทุกวันนะขับรถเป็นแต่ซ่อมรถไม่เป็น แล้วเอาไปให้ช่าง ช่างก็บอกนุ่นก็เสีย นี่ก็เสีย มันจะเสียได้ยังไง มันยังมาได้เนี่ย พอออกมาที่เสียจริงๆ แล้วเสียดังค์ด้วย

นี่ก็เหมือนกันตัวเองทุกข์คิดอยู่ ตัวเองเป็นอยู่ ตัวเองรู้อยู่นะ ยังไม่รู้เรื่องเลย เนี่ยมันหยุดได้ยังไง มันสติตามความคิดไป ทำไมความคิดมันหยุด ความคิดมันเป็นอย่างนี้แล้วพอไปหยุดแล้วนี่ มันเหมือนกับเงินในกระเป๋าเราเนี่ย เงินในกระเป๋าเราก็หาของเราเอง เราก็ใช้เงินของเราเอง มันจะเป็นโทษกับใคร เงินในกระเป๋าเราเองนี่นะ จะใช้ก็บอกเงินนี้มหัศจรรย์มากเลย เงินนี้มายังไง ก็มึงหามันมาเอง

นี่ก็เหมือนกันชีวิตเราได้มาเอง เนี่ยจิตของเรา จิตของเราเนี่ยร่างกายของเราเนี่ยเพราะบุญกรรม มันมาของเราเอง พอมาของเราเองเนี่ย มันก็เป็นข้อเท็จจริงของมันอยู่แล้ว แล้วเวลาเป็นขึ้นมาเนี่ยทำไมสงสัยละ สงสัยเพราะมีวิชา เพราะความไม่รู้ แต่เวลาพระพุทธเจ้าสอนขึ้นมา ธรรมะพระพุทธเจ้าเนี่ย ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ

ธรรมะเป็นธรรมชาติเหมือนเศรษฐีมหาเศรษฐีใจ คูลี บิลล์ เกตส์ เนี่ยมันบริจาคเงินหกหมื่นล้านเหรียญให้อยู่เป็นมูลนิธิ หกหมื่นล้านเหรียญดอลลาร์ มันสะละทิ้งไปได้เลย ไอ้เราบาทสองบาทยังควักออกมาจากกระเป๋าไม่ได้เลย นี่ใจเศรษฐีมหาเศรษฐีเนี่ย มันถึงเป็นธรรมชาติ พระอรหันต์เท่านั้นที่มองเห็นสภาวะเป็นธรรมชาติเพราะเป็นอย่างนั้นจริง เป็นอย่างนั้นจริงๆ เพราะใจท่านไม่มีกิเลสใจ

แต่ไอ้เราเนี่ยแบ่งไอ้พวกโคตรยากเลย แล้วบอกว่าเป็นธรรมชาติ เขาสะละเงินหกหมื่นล้านเหรียญสหรัฐนะเว้ย มันได้สะละสักบาทหนึ่งไหม บาทหนึ่งก็ควักไม่ออกจากกระเป๋าเลย มันบอกมันจะเอาตั้งกี่คนอื่น แล้วบอกเป็นธรรมชาติ เงินนี้เป็นธรรมชาติ กระดาษเป็นธรรมชาติ แต่ถ้า บิลล์ เกตส์ บอกเป็นธรรมชาติยังน่าฟังมันหน่อย เพราะมันสะละได้หกหมื่นล้านเหรียญสหรัฐ นี่ใจมันจะเป็นธรรมชาติต่อเมื่อเป็นเศรษฐีธรรม ถ้าเป็นพระอรหันต์นะเออ สักแต่ว่า สักแต่ว่าเราพูดไม่ได้ เราพูดสักแต่ว่าไม่ได้ เพราะเรายังแสวงหาเงินกันอยู่

ไอ้คนที่พูดสักแต่ว่าเนี่ย เขาทิ้งเงินแล้วเขาถึงพูดสักแต่ว่าได้ อะไรก็สักแต่ว่า สักแต่ว่ามันเป็นเศรษฐีมหาเศรษฐีถ้าเขาจริงเห็นจริงแล้วเขาว่างได้ตามเป็นจริงแล้ว มันถึงเป็นสักแต่ว่า เวลาพระพุทธเจ้าเทศน์เห็นใหม่กับโมฆราชนะ เธอจมองโลกเป็นความว่าง เห็นเป็นสักแต่ว่า เข้าใจตามความจริงทั้งหมด แล้วปล่อยมันตามความเป็นจริง นี่ใครพูด นี่พระพุทธเจ้าพูด พูดกับใคร พูดกับที่ผู้ประพฤติดูปฏิบัติอยู่กำลังตามความเป็นจริงที่จะให้มันปล่อยวาง ให้มันเป็นตามความเป็นจริงอย่างนั้น

ไอ้เราเนี่ยอะไรก็สักแต่ว่า ข้าวก็สักแต่ว่าจะไม่กินนะ ข้าวก็สักแต่ว่า อะไรก็สักแต่ว่า แล้วมันอย่ากินนะ ถ้ามันพูดได้จริงทำได้จริง มันก็พูดจริงๆ แล้วทำได้จริงๆ นะ ถ้าสักแต่ว่ามันอย่ากินนะ ข้าวอย่ากิน เห็นสักแต่ว่ากินทุกวันเลย สักแต่ว่าเจอข้าววิ่งเข้าใส่เลย แล้วมันสักแต่ว่าจริงหรือเปล่าละโน่นก็สักแต่ว่า อะไรก็สักแต่ว่า มันพูดอย่างนี้ไม่ได้

ถ้าคนปฏิบัติจริงรู้จริงเขาจะรู้จริงของเขา คนที่สักแต่ว่าคือคนที่กินข้าวอิมหนาสำราญแล้ว กูเออ สักแต่ว่าตอนนี้ไม่กิน ไม่กิน เนี่ยพูดถึงเพราะมันสักแต่ว่า ขบวนการของจิตมันเป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้จริงๆ เพียงแต่เราไม่รู้ไม่เห็น แล้วพอไปรู้ไปเห็นทำไมมันเป็นอย่างนี้ เนี่ยใช้สติดูจิตไปอย่างนี้ แล้วทำไมจิตมันหยุดละ มันหยุดได้อย่างไร มันไม่เห็นมันก็หยุด ไม่เห็นมันก็หยุดของมันอยู่แล้ว แต่ไม่เห็น หยุดแล้วเราก็ก็นั่งเรื่อง

แต่นี้มันหยุดขึ้นมาเราไปเห็นเข้ามันก็จะถึง พอตะลึงแล้วได้อะไรขึ้นมา เพราะอะไรเพราะถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิเนี่ยปัญญาอบรมสมาธิเนี่ย ปัญญามันจะไล่เข้าไป ความคิดนี้มาจากไหน แล้วความคิดขบวนการเนี่ยทุกซ์เกือบตายเนี่ย เวลามันปล่อยแล้วก็สุขเนี่ย แล้วทำไมมันถึงคิดละเห็นใหม่

โธ่ปลุกชนแล้วก็ปลุกชน ปลุกชนคือคนหนา ความคิดสิ่งกระทบกระเทือนจากใจตัวเอง เกิดขึ้นมา ก็ไม่รู้จักอะไรกระทบกระเทือนจิตใจของตัวเอง

แต่เพราะว่ามีสติปัญญาไล่ตามเข้าไป เห็นความคิด ความคิดมันเกิดมาจากสิ่งเร้า สิ่งเร้าคือรูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ความนึกความคิดเสียงกระทบ รูป รส กลิ่น เสียง กระแทกกับอายตนะเนี่ย จิตเนี่ยมันนึกคิดของมันเองโดยธรรมชาติของมันโดยสิ่งปลุกเร้า ให้อะไรปลุกเร้ามันนั้นมันทำให้ความคิดเกิด ความคิดนั้นมันคู่ตัวอย่างเรานะวัฒนธรรม พวกเรามีวัฒนธรรม เราทำอะไรนั่งอยู่อย่างนี้ไม่เห็นมีอะไรเลย พอมีงานมีการขึ้นมาเราก็อำนาจได้หมด อะไรก็ทำได้

จิตมันอยู่เฉยๆ ของมัน พอมีกระทบมันแสดงตัวทันทีเลย ความคิดเกิดแล้ว ความคิดเกิดมาด้วย โลก โกรธ หลงด้วย ถ้ามันหลงโลกะ โมหะ มันยังไปไกลเลย ถ้ามันเป็นโทสะมันยิ่งฟุ้งเลย แล้วทำไมมันไม่มี มันไปไหน ทำไมความคิดไม่เห็นมีเลย มันเกิดบนอะไรแต่มีสิ่งไปกระตุ้นมันฟุ้งขึ้นมาเลย เข้าแล้วความคิดมาจากไหน ความคิดมาจากไหนเนี่ยเราก็ก็นึกมันไม่ใช่ไหม แต่พอสติตามมันทัน ตามมันทันมันก็หยุด อะไรมันกระทบมันก็ไม่คิด ไม่คิด ไม่คิดเพราะสติ

นี่ถึงบอกสติคือสติ สติเกิดจากจิตไม่ใช่จิต ตัวสติตัวยับยั้ง หลวงตาพุดประจำ สติเห็นไหม เหมือนฝ่ามือ ฝ่ามือสามารถกั้นน้ำทะเลได้เลย สติมันกั้นอารมณ์สิ่งกระทบฟุ้งซ่านจากใจกันไว้ได้หมดเลย แล้วนี่มีสติไหม มันเป็นเรื่องจริงอย่างนี้ ถ้าคนๆ เขาจริงจังนะ อันนี้มันแค่เบสิกแค่พื้นฐานที่เราจะก้าวหน้าต่อไป การประพฤติปฏิบัติเริ่มต้นจากใจเรานี้แหละ ที่นี้ในเมื่อมันหยุดคิดได้อย่างไรละ เหตุอะไรมันถึงเป็นเช่นนี้นะครับ ก็มันเป็นมนุษย์มันก็เป็นอย่างนี้เว้ย เข้ามึงก็เป็นคน มึงก็มีความคิดแล้วมึงก็เป็นอย่างนี้ มันเป็นเรื่องจริงอย่างนี้ นี่เป็นเรื่องจริงแล้วเราไม่ไปตื่นเต้น ไม่ไปตื่นเต้น นี่ใจวัตถุติดพัน

การจิตตกาวนาก็มาจากจิตเรานี้ จิตเรานี้เอามาภาวนา แล้วถ้าเราหาจิตเราไม่เจอ เราไม่ไปถึงต้นข้าวของที่เกิดเหตุ ที่การเกิดและการตาย แล้วเราไม่เข้าไปชำระล้างที่การเกิดและการตาย มันจะเป็นศาสนาที่ไหน มันก็เป็นปรัชญาไง มันก็เป็นตรรกะนั้นนะ พอพูดตรรกะขึ้นมาจะ แหม ธรรมะเป็นธรรมชาตินะ อู๊ย คนนี้หลงกันมาเยอะ กลับไปสู่ธรรมชาตินั้นนะ ก็เอาไฟเผาแม่งให้ตายเดี๋ยวนี้แล้วกลับไปสู่ธรรมชาติ จนมีคนเข้าใจผิดนะ โลกนี้มีเพราะมีเรา

ก่อนหน้านี้มีทฤษฎีๆ หนึ่ง โลกนี้มีเพราะมีเราต้องทำลายเรา ลัทธิฆ่าตัวตาย เขากำหนดเลยนะ กำหนดว่าเนี่ยทุกขมีเพราะมีเรา ทุกขมีก็ต้องทำลายเรา กำหนดฆ่าตัวตายลัทธินี้ก็ มี นี่ก็เหมือนกันในเมื่อถ้ามีเราก็ก็น่าเรา พอบอกฆ่าเรา เนี่ยถ้าไปอ่านพระไตรปิฎกเข้าข้างตัวเอง พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้

นะ พระพุทธเจ้าบอกฆ่ากิเลสประเสริฐที่สุด พระพุทธเจ้าฆ่ากิเลส กิเลสคือสิ่งที่เกิดขึ้นจากใจ แล้วฆ่ากิเลสหมดแล้วมันเหลือใจไว้ เห็นไหมพุดบอย ตัดป่าแต่ไม่ได้ตัดต้นไม้สักต้นหนึ่งนะ

พระไตรปิฎกพุดบอยมากเลย ตัดป่ารักษุ ความหมักหมมของใจ ทำลายหมดเลยนะแต่ไม่ได้ทำลายต้นไม้หรือทำลายสิ่งใดๆเลย ตัดป่าหมดเลยแต่ป่าอยู่ครบ เวลาพระพุทธเจ้าสอนนะ เนี่ยพอดูมาถึงธรรมะ วิทยาศาสตร์ตรงตายหา พระพุทธเจ้าบอกให้ตัดป่า มันเอาแทรกเตอร์ไถเลย เสร็จแล้วนะเหลือแต่แผ่นสินราบหมดเลย ฆ่ากิเลสหมดแล้ว ฆ่าหรือเปล่า ไม่ได้ฆ่าเลย เพราะป่าไม่ใช่กิเลส เพราะมันทำลายต้นไม้หมดก็เหลือแต่หน้าสินนะสิ เดี่ยวสินจะโดนน้ำชะล้าง

เนี่ยพระพุทธเจ้า เป็นบุคคลาธิษฐานสอนไว้ในพระไตรปิฎก เนี่ยจะบอกเลยพระพุทธเจ้าบอกว่าก็ฆ่ากิเลสมันประเสริฐใจ ทุกข์มีเพราะมีเรา จะฆ่าเรา พระพุทธเจ้าสอนให้ฆ่ากิเลส ฆ่าตัวตน ฆ่าความยึดมั่นถือมั่น ฆ่าสิ่งที่เขาไปผูกพันกับความคิด ถ้าไปผูกพันกับความคิดหมดแล้ว สังโยชน์นี้ไง ถ้าสังโยชน์ขาดแล้วไม่มีอะไรเหลือเลย นี่พูดถึงว่าทำไมมันถึงหยุดคิด มันเป็นของมันอยู่แล้ว

แล้วถ้าปฏิบัตินะ มันจะเห็นอย่างเช่นที่ว่าทำความสะอาดของใจเข้ามาเนี่ย เครื่องยนต์มันจะแก้เครื่องยนต์ของมันเอง จิตมันจะแก้จิตของมันเอง ถ้าจิตมันสงบเข้ามาเห็นไหม เนี่ยหลวงปู่ดูลย์ท่านบอกว่าให้ดูจิต ดูจิตจนจิตเห็นอาการของจิต ดูจิต จนจิต จิตมันเป็นตัวพลังงานเห็นไหม อาการของจิตคือเครื่องยนต์ใช้ไหม แล้วไอ้ตัวจิตเนี่ยมันจะไปแก้เครื่องยนต์ของมันเอง จะไปแก้เครื่องยนต์ของมันเอง ถ้าไปแก้เครื่องยนต์ของมันเองเนี่ยสิ่งใดชำรุดเสียหายมันจะไปแก้ของมันเอง เพราะมันเห็นชัดเจนมาก

ถ้าจิตสงบเข้ามาจนมีหลักมีเกณฑ์นะ ถ้ามันหยุดเห็นไหม ปัญญาอบรมสมาธิเนี่ยเห็นดูความคิดเข้าไป เนี่ยความคิดมันเกิดขึ้นมาจากอะไร มันดับที่นั่น มันหยุดๆๆๆ หยุดปั๊บคิดอีกก็ตามไป หยุด คิดอีก เดี่ยวก็หยุด ไอ้ความหยุดอย่างนี้มันจะไปเพิ่มกาลเวลา เพิ่มความยาวขึ้นมา ถ้ามันหยุดได้นานขึ้นนี่คือสมาธิไง ถ้ามันหยุดได้สั้นสมาธิมีน้อย ถ้ามันหยุดมีสติตามขึ้นมาเนี่ย ระยะห่างของความคิดมันจะเริ่มห่างขึ้นไปเรื่อยๆ แต่เดิมพอหยุดปั๊บเดี๋ยวก็คิดอีก พอคิดอีกคือว่ามันเร็วมาก

แต่พอเราปัญญาเข้าไปเราเห็นโทษของมันเอง พอเห็นโทษของมันเองสติมันตามทัน เข้าไปเรื่อยๆ เห็นไหมสติมันตามความคิดเข้าไปเรื่อยๆ มันก็ควบคุมความคิดได้ ควบคุมพลังงาน ควบคุมไฟฟ้านั้นอยู่ในให้อยู่ในกระแส ให้ไฟฟ้าเข้าเนี่ยไม่เข้าไปสู่เครื่องยนต์กลไก ไม่ให้ไฟฟ้าเนี่ยเข้าไปสู่เครื่องการใช้งานของมัน ในเมื่อไฟฟ้ามันเข้าไปสู่เครื่องของมัน ไฟฟ้ามันก็จะรวมตัวไฟฟ้าให้ไฟฟ้า

เนี่ยมันสถิตในตัวของมัน เนี่ยความหยุดบ่อยครั้ง บ่อยครั้ง บ่อยครั้งเข้าเนี่ย เนี่ยตัวจิตมันจะหยุด มันมีพลังงานของมันเห็นไหม

ในมหายานก็บอกเห็นไหมน้ำนิ่งแต่ไหล น้ำนิ่งแต่ไหล น้ำนิ่งแต่ไหล น้ำนิ่งแต่มันไหลเห็นไหม มันหยุดมันมีพลังงานของมัน ไม่ใช่แน่น่า อ้อ น้ำเนาะ น้ำนิ่ง น้ำนิ่งก็น้ำตาย น้ำตายก็น้ำเน่า แต่ถ้ามันหยุดของมันเห็นไหมพอมันหยุดของมัน แต่มันมีพลังงานของมันเห็นไหม ไฟฟ้ามันสถิตของมันนะ แล้วมันมีพลังงานไหม ไฟฟ้าไปจับมันช็อตตายนะ เนี่ยมันมีพลังงานของมัน มันหยุดขึ้นมาเพราะมันหยุด มันไม่ใช่มันหยุดตาย เนี่ยเวลาพูดเป็นวิทยาศาสตร์มันต้องหยุด หยุดต้องตายนะ หยุดหมดเลย โอ๊ย ว่างๆ ว่างๆ ไม่มีพลังงานเลย ไม่มี มีแต่สายไฟเืองพาดอยู่แต่ไม่มีไฟฟ้า เนี่ยด้วยความคิดของเขา

แต่ถ้ามีสติเพราะอะไร เพราะจิตนี้มันมหัศจรรย์นะ จิตนี้มันมหัศจรรย์มากเพราะมันเป็นสันตติ มันไม่เคยขาดเว้นวรรค ไฟฟ้าเนี่ยนะไต่ป็นไฟเนี่ยหยุดมันก็จบ ไฟมันก็ไม่มี ไฟเนี่ยนะ หยุดเครื่องนะ ไฟฟ้าจะไม่มีเลย แต่จิตนี้หยุดไม่ได้ จิตนี้หยุดไม่ได้ จิตไม่มีการหยุด ถ้ามันสงบเข้ามาเนี่ยคือมันหยุด จากสัญญาอารมณ์แต่มันจะเข้าไปอยู่ในตัวของมันเอง จิตนี้ไม่มีวันหยุดตายจากมนุษย์ไม่มีเว้นวรรค เกิดทันที เกิดเป็นสัมภเวสี เกิดเป็นภพชาติต่างๆ จิตไม่มีเว้นวรรค ขณะตายไปยังไม่มีเว้นวรรค แล้ว ปัจจุบันยังไม่ได้ตายมันจะหยุดได้อย่างไร คนหยุดคือคนไม่มีชีวิต นั้นจิตมันไม่ได้หยุด มันหยุดที่ความคิด

ความคิดสามัญสำนึกของมนุษย์เนี่ยขันธ ๕ เนี่ย ขันธ ๕ ที่เป็นธรรมชาติที่สื่อกันเนี่ยมันหยุดแต่ จิตไม่ได้หยุด เพราะจิตมันเป็นสันตติเห็นไหม น้ำนิ่งแต่ไหล น้ำนิ่ง ดูสิคูมหาสมุทรเห็นไหม ดูกระแสน้ำอุ่นสิ น้ำอุ่น น้ำอุ่นที่กระแสน้ำพัดไป แล้วเห็นไหมเราเห็นกระแสน้ำในมหาสมุทรไหม ในมหาสมุทรที่มันเคลื่อนไหว ที่มันกระแสน้ำที่มันเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้เกิดเพลงตอน เกิดสรรพสิ่งมีชีวิต เกิดสัตว์สัตว์น้ำเกิดต่างๆ เราเห็นไหม

จิตก็เหมือนกันไม่มีวันหยุด แต่มันหยุดที่ความคิด มันหยุดที่ความคิดที่มันออกมาเห็นไหมพอมันหยุดของมัน พอมันหยุดของมันเห็นไหม เรามีปัญญาไต่เข้าไปไต่ความคิดเนี่ย ความคิดมันมาจากไหน ความคิดคิดด้วยอะไร ถ้าสติปัญญาตามมันทัน มันหยุดบ่อยครั้ง บ่อยครั้งแล้วกระแสน้ำความคิดนี้มันดีขึ้น ดีขึ้นจนมันเป็นเอกกคตารมณ์มันตั้งมั่นของมันได้ มันตั้งมั่นเพราะเหตุใด มันตั้งมั่นเพราะเรามีปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญามันไต่ความคิด เห็นโทษของมันใช่ไหม

ถ้าเห็นโทษของมันเนี่ยของร้อน เราจะจับทำไม เราก็หลบเข้าสู่ที่เย็น อยู่ที่ยืนจิตมันก็ดีขึ้นเรื่อยๆ ดีขึ้นเรื่อยๆ เพราะยังดีขึ้นเรื่อยๆ ยิ่งเห็นผลงานขึ้นเรื่อยๆ เห็นสุขเห็นทุกข์ เพราะเห็นทุกข์มันถึงปล่อยทุกข์มาอยู่ที่ความสุข พอเห็นมันปล่อยความสุข มันปล่อยความสุขเนี่ย ทุกคนมาถามหมดเนี่ย ทำ

ยังงัย ทำยังงัย มันถามทำยังงัยเพราะทำไมเป็น แต่พอมันทำเพราะมันเป็นแล้วนะ ไม่ต้องบอกเสียเวลา เหมือนกันพูดไปแล้วก็เหมือนกัน เสียเวลานั่งฟัง

เนี่ยพอมันทำเป็นแล้วเนี่ย มันควบคุมจิตได้ พอมันทำเป็นแล้วที่มันหยุดๆๆ หยุดเนี่ยมันเร็ว ขึ้นเพราะมันเห็นโทษเห็นภัยของมันทั้งหมด พอมันทำเป็นเห็นใหม่ รูป รส กลิ่นเสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ถ้าเราทำลายรูป รส กลิ่น เสียงทั้งหมดเห็นใหม่ มันก็เป็นกัลยาณปุถุชน จาก ปุถุชนคนหนาเป็นกัลยาณปุถุชนคนพร้อม คนพร้อมเพราะมันควบคุมจิตได้ เพราะจิตมันตั้งมั่น พวจิต มันตั้งมั่น เนี่ยจิตเห็นอาการของจิต

พวจิตตั้งมั่นแล้วเนี่ยวิปัสสนาเกิดตรงไหน เกิดตรงเวลาจิตเนี่ยมันเห็นอาการ เห็นจิตจับจิตเนี่ย พวจิตจับจิตได้เนี่ย จิตมันจับจันทร์ เหมือนสัมผัสเปลือกส้ม ถ้าสัมผัสเปลือกส้มแล้วเนี่ย มันเปลือกส้มนะ เนี่ยบอกอธิบายมาถึงตรงนี้เพราะเหตุใด จะอธิบายมาถึงตรงนี้ให้เห็นว่าจิตมันเป็นอย่างนี้ แล้วเพราะ เหตุใดมันถึงเป็นอย่างนี้ เนี่ยจิตหยุด จิตหยุดเนี่ยมันแค่หยุดเฉยๆ หยุดเฉยๆ แล้วมันก็มีหัตถกรรมขนาดนี้ แต่ถ้ามันหยุดแล้วมันไล่เข้าไปเนี่ย ไอ้เนี่ยแค่สมณะนะ ไอ้แค่นี้แค่ทำสมาธิ

แล้วดูถูกกันนักดูถูกกันหนา สมณะโอโหหน่ากลัว เห็นนิมิตกลัวไปหมดเลยเพราะกลัวไปหมด เลยงัย มันจุดสตาร์ทไม่เป็น เริ่มต้นไม่เป็น ภาวนาไม่เป็น ทำอะไรกันไม่ได้เลยเพราะไปกลัว ไปกลัว ตอนจุดเริ่มต้นกันอยู่เนี่ย สมณะเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติ ถ้าไม่มีสมณะก็อมันไม่ไปสู่จิต เพราะมัน ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ พวจิตมันตั้งมั่น มันมีจิตของมันเนี่ยมันคือสมาธิ คือสมณะ แล้วถ้ามันเป็นความจริงนะ มันจะเห็นว่าจิตเนี่ย พลังงานเนี่ยความคิดที่มากเกิด เพราะตัวพลังงานเนี่ยมันเสวยอารมณ์

มันเสวยอารมณ์เพราะสันตติ จิตเนี่ยมันมีชีวิตมันตายไม่ได้ พอมันตายไม่ได้เนี่ยธรรมชาติของมันเนี่ยมันฝืนธรรมชาติ ฝืนธรรมชาตินะ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ สังขธรรมมันเหนือ ธรรมชาติ พอมันเหนือธรรมชาติเนี่ยมันสามารถทำให้พลังงานกับความคิดโดยสามัญสำนึกโดย ธรรมชาติเนี่ยมันแยกออกจากกัน พอมันแยกออกจากกันเนี่ยมันแยกออกจากกันด้วยขั้นของสมณะ แยก ออกจากกันด้วยสติปัญญา

พอแยกจากกันด้วยสังขธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเรามีสังขธรรมเรามี สติสัมปชัญญะพอสมควร เห็นการออกไปสู่สามัญสำนึกความเป็นธรรมชาติของมัน ความเป็น ธรรมชาติของมันคือมันจะเกิดความคิดงัย คนเราไม่มีความคิดไม่ได้เพราะของมีอยู่ ของมันมีอยู่นะ เนี่ย เราออกมา นั่งกันอยู่เนี่ยเรามีเสื้อผ้าอาภรณ์แต่งตัวออกมา นั่งกันอยู่เนี่ยนะ เราจะเปลือยกายมานั่งกันอยู่เนี่ย

ไม่ได้เพราะมันเป็นสิ่งผิดธรรมชาติ สิ่งที่เราอยู่กันได้คือเราออกมาเนียเราต้องมีเครื่องนุ่งห่มออกมากัน ไซ้ใหม่

ธรรมชาติของจิตเนี่ยมันมีความคิดเป็นอารมณ์ของมันนุ่งห่มอยู่ตลอดเวลา แล้วเวลาเราไปเปลือยกายมานะ เราไปทำให้มันเป็นเอกเทศขึ้นมาเนียแล้วมันจะอยู่ของมันได้ไหม มันอยู่ของมันไม่ได้ ไซ้ใหม่ ถ้าอยู่ของมันได้มันเสวยอารมณ์คือมันสู่อารมณ์ของมัน คือสู่ความคิดของมัน พอมันเห็นจิตเข้าสู่ความคิดของมันเนียเราเห็นทั้งหมด เพราะเราเห็นทั้งหมดเราจับตรงนี้ได้ไง พอจับตรงนี้ได้มันก็มีจิตแก้จิตไซ้ใหม่

จิตแก้จิตคือตัวพลังงานของจิตเนี่ยมันออกมาวิปัสสนา มันออกมาแยกแยะ ออกมาแยกแยะเนีย อารมณ์หนึ่ง ความรู้สึกหนึ่งเนีย มันประกอบไปด้วยเพราะอารมณ์หนึ่งคือรูป ความรู้สึกหนึ่งคือรูปหนึ่ง รูปหนึ่งในรูปหนึ่งมันมีเวทนา มีสัญญา มีสังขาร มีวิญญาณเนี่ยมันเข้าไปแก้ไข คือมันเข้าไปแยกแยะออก แยกแยะออกขั้น ๕ ขั้น ๕ เป็นสิ่งใด

นี่ใจจิตแก้จิตใจ วิปัสสนามันเกิดตรงนี้ใจ คุณนักคุยกหาพื้นฐานเบสิกแม่งยังไม่รู้เลย เนี่ยมันถึงได้ว่าจิตเห็นอาการของจิต หลวงปู่ดูลย์ฝากไว้ข้อที่สามใจ จูจิตจนจิตเห็นอาการของจิต พอจิตเห็นอาการของจิตแล้ววิปัสสนามัน วิปัสสนาคือใช้ปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิแก้ไขแยกแยะมันเห็นใหม่ มันจะแยกแยะของมันไป เนี่ยมันเป็นอย่างนี้ของมันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว แต่คนจะรู้จะเห็นมันหรือเปล่าเพราะไม่รู้ไม่เห็นของมันใจ มันหยุดๆ ที่ความคิด

เราถึงใช้คำว่าตัดรากถอนโคนเห็นใหม่เพราะการกระทำของคน ที่การกระทำเนี่ยมันมีขั้นตอนของการกระทำของมัน ถ้าเราไม่มีขั้นตอนการกระทำของมันเลยเนีย ไม่มีขั้นตอนการกระทำของมันแล้วนะยังปฏิเสธด้วย ปฏิเสธสมณะ ปฏิเสธสมาธิ พอปฏิเสธสมาธิมันก็ถอนรากแก้ว ถอนรากแก้ว พอถอนรากแก้วขึ้นมาดันไม่อยู่ได้ไหม ตายห่าหมด

ไอนี้มันถอนจิตเลยนะ ถอนจิตก็เพราะไม่มีสติ ไม่มีสติ ไม่กลับไปสู่จิติจิต ไปสู่ต้นเหตุการเกิดตาย ต้นเหตุการเกิดตายคือภพ คือภวาสวะคือภพคือตัวจิต แล้วถ้ามันไปดูเห็นใหม่ หนอ... อารมณ์ส่งออกหมดคนะ สัญญาอารมณ์สร้างภาพ สร้างอารมณ์ อารมณ์ว่างขึ้นมาให้ใจ พอสร้างอารมณ์ให้ใจมันก็ถอนจากตัวใจไปอยู่ที่อารมณ์ เนี่ยเราถึงว่ามันถอนรากถอนโคนคุณงามความดีในการประพฤติปฏิบัติทั้งหมดเลย แล้วพอมันถอนรากถอนโคนแล้วเนีย ผลที่เกิดขึ้นมันไปเกิดบนุ่นอยู่อวกาศนุ่นตัวเองไม่ได้อะไร

พอตัวเองไม่ได้อะไรแล้วพอไม่ได้อะไร มันสบายนะ ไอ้คำนี้ได้ฟังทุกที่แล้วมันเขาบอกว่ามันเป็นผลตอบแทนของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เอ้าก็มันดูแล้วมันสบาย มันดี มันดี เนี่ยมันดีไปเดี๋ยวจะเข้าข้อสอง มันหยุดเป็นธรรมชาติของมันอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าของอย่างนี้นะมันเป็นอย่างนี้เอง มันเป็นอย่างนี้โดยธรรมชาติแต่ไม่ใช่ธรรม ไม่ใช่ เป็นธรรมชาติแต่ไม่ใช่ธรรม มันเป็นธรรมชาติของจิตของวิญญาณของภพชาติแต่ไม่ใช่ธรรม

ถ้าเป็นธรรมคือสิ่งที่เข้าไปรู้มันเข้าไปเห็นมัน จะบอกว่ามันเป็นอย่างนี้อยู่แล้ว แล้วไม่มีใครรู้แล้วพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ พระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ด้วยเงื่อนไขอย่างนี้ ด้วยเงื่อนไขของจิตวิปัสสนาอย่างนี้แล้วพระพุทธเจ้ารู้ทั้งหมดใจ แล้วพระพุทธเจ้าก็สอนไว้ แล้วพวกเราก็คัดจรีต อ่านตำราพระพุทธเจ้าแล้วบอกกูรู้ คัดจรีต คัดจรีตไปอ่านตำราของพระพุทธเจ้าแล้วบอกว่ากูรู้ ก็รู้ทฤษฎีไง รู้ที่ตำราพระพุทธเจ้าเขียนไว้ แล้วคัดจรีตว่ารู้ มันก็เลยไม่รู้อะไรเลย

แต่ถ้ารู้มันก็มีอาการขึ้นมาเย็นอย่างนี้ แล้วมันจะไม่สงสัยว่าเหตุใดมันถึงเป็นเช่นนี้มันเป็นอย่างนี้แล้วตั้งแต่เอ็งยังไม่รู้ เอ็งไม่รู้มันก็เป็นอย่างนี้ แล้วพอเอ็งมารู้เข้าเอ็งก็ตื่นตื่น แล้วตื่นตื่นขนาดนี้แล้วเอ็งต้องทำต่อไปเรื่อยๆ

ถาม : อันนี้ข้อที่หนึ่งนะ เหตุใดจิตแล้วจิตมันถึงหยุด นี่ก็ความคิดมันหยุดได้ การนั่งสมาธิไปเนี่ยๆ เห็นไหม การนั่งสมาธิไปแต่เดิมก็กำหนดพุทโธ ใช้ลมหายใจ แล้วพอนานปีเข้า ต่อมาภายหลังเมื่อได้ทำมากขึ้นและได้รับความสงบมากขึ้นตามลำดับ ก็ได้เปลี่ยนแนวทางมาใช้ในการดูจิต นี่ในการดูจิต วิธีการในการดูจิต ในการดูจิตวิธีการนี้กระผมได้รับความสงบเร็วขึ้นและทันมัน มันทันไป ด้วยความรู้สึกตัวเอง ทัน ความคิดตัวเองได้ไม่เปลือง่าย มีสมาธิที่มันคงมากขึ้น แต่กระผมนั่งสมาธิมาหลายปีแล้ว ไม่มีข้อเท็จจริงว่ากระผมเคยเห็นนิมิต

หลวงพ่ : อันนี้มันเป็นความหลง ทั้งที่คนเขียนเนียหลง นี่ตอบปัญหานะ ไม่ใช่ค่าใคร เดียวไอ้คนฟังจะหาว่า แหม ผมถามปัญหาแล้วค่าผมด้วย ไม่ได้ค่า จะบอกว่าเนียมันหลง หลงคำว่าหลงอยู่ตรงไหน

ถาม : แต่เดิมผมใช้บริกรรมพุทโธกับใช้ลมหายใจมาโดยตลอด ทำมานานหลายปี ต่อมาภายหลังเมื่อมีการปฏิบัติมากขึ้น มีความสงบมากขึ้น ก็ได้เปลี่ยนแนวทางมาดูจิตนี้ไง แล้วพอดูจิตแล้วเนี่ยกระผมมีความสงบเร็วขึ้น

หลวงพ่ : เนี่ยตรงนี้ที่ว่าหลง หลงตรงนี้

ถาม : ในเมื่อมาดูจิตแล้วกระผมมีความสงบเร็วขึ้น ทັນมัน มีความคิดของตัวเองไม่เปลือง่าย มีสติมันคงเนี่ยมีสติมันคง

หลวงพ่ : ที่ว่าหลง หลงตรงนี้ หลงตรงที่ว่ามีสติมันคง มีสมาธิมันคงมากขึ้น

ถาม : แต่แม้กระผมจะมีสมาธิมาหลายปีแล้ว ก็ไม่มีข้อเท็จจริงว่ากระผมได้เห็นนิมิตเลย

หลวงพ่ : เห็นไหม มีสมาธิเร็วขึ้น ใส่นีเยกิลสมันยู กิลสมันยูว่าไปพุทโธมันลำบาก ถ้ามาดูจิตมันง่ายขึ้น เป็นสมาธิเร็วขึ้น มันคงขึ้น เห็นไหมมันหลงตรงนี้ มันหลงตรงนี้เพราะอะไร เพราะมาดูจิตมันง่ายขึ้นเร็วขึ้นเนี่ย กิลสมันชอบใจ เห็นไหมตอนเช้าพูดเรื่องมดนะ มดมันแบ่งเป็นสองพวก พวกดีและพวกชั่ว มันขัดแย้งกัน เวลาพุทโธ พุทโธเนี่ยมันจะบังคับให้ชั่วมาดีให้หมด นี่พอจะบังคับชั่วมาดีให้หมดใช่ไหม

พุทโธ พุทโธนี้พุทธานุสติ แม้แต่จิตใจเรามีกิเลสก็จริงอยู่ แต่เรานึกถึงพุทโธ เรานึกถึงพระพุทธเจ้า เรานึกถึงพุทธานุสติ นึกถึงความคิดตลอด พระพุทธเจ้าเป็นศาสดา พระพุทธเจ้าเป็นผู้เป็นตัวแทนสิ่งดีงาม พุทโธ พุทโธ พุทโธเนี่ยพยายามบังคับใจเราไปอยู่กับพระพุทธเจ้า ไปอยู่กับความดีมันเพราะไปอยู่กับความดี มันดีขึ้น พอดีขึ้นหน่อยเห็นไหม

ถาม : ปฏิบัติมาหลายปี พอตตอนหลังเนี่ยการปฏิบัตินี้มากขึ้น ผมก็เลยมาดูจิต

หลวงพ่ : เห็นไหม พอดูจิต กิเลสเห็นไหม พอบังคับให้กิเลสมาอยู่กับพุทโธ พุทโธเนี่ยมันมีพื้นฐานอันนั้น พอมีพื้นฐานอันนั้น พอบอกว่ามาดูจิตแล้วมันสงบเร็วขึ้น เร็วขึ้นสิ เร็วขึ้นเพราะอะไร เพราะไม่ต้องทำอะไรเลยนะ ปล่อยให้ขี้ลายนน้ำ มันก็สบายๆ ใจ เป็นสมาธิเร็วขึ้นๆ ต้องกลับไปพุทโธ ถ้าไม่กลับไปพุทโธก็ต้องเป็นปัญญาอบรมสมาธิ

จะดูเฉยๆ จะปล่อยให้สงบเร็วขึ้น สงบเร็วขึ้นเนี่ย สงบเร็วขึ้นก็คืนะมาหาเราเร็วๆ สงบเร็วขึ้นคือเราคิดเองหรือมันเป็นจริง เราไม่เชื่อนะว่าสงบเร็วขึ้นดีขึ้นนะ สงบเร็วขึ้นหรือดีขึ้นเพราะเราทิ้งพุทโธมาแล้วเนี่ย มันไม่ต้องลำบาก ไม่ต้องสบาย มันก็ปล่อยวางประสามันนะ แล้วปล่อยวางอย่างนี้เหมือนดูจิตนี้แหละ เหมือนกันที่ว่าทำไมจิตมันหยุดได้นี้แหละ

ในเมื่อเราไม่ต้องใช้ทุนของเราเลย ในเมื่อเราไม่ต้องใช้เงินของเราเลยเนี่ย เรามีเงินอยู่บาทสองบาทเรากี่ร้อยแล้ว แต่ในเมื่อเราต้องใช้เงินทองเพื่อดำรงชีวิต เงินบาทสองบาทจะพอดำรงชีวิตเราไหม

ในเมื่อเราไม่ต้องใช้เงินดำรงชีวิตเลยเนี่ย เราจะมีบาทสองบาทในกระเป๋าเรากี่อันใจ กูมีตังค์ กูมีตังค์ เพราะกูไม่ได้ใช้มัน กูไม่ต้องใช้มัน

เราจะบอกว่าถ้าจิตมันสงบแล้วออกวิปัสสนาคือการใช้เงิน การออกวิปัสสนาการใช้ปัญญา มันต้องใช้สมาธิเป็นพื้นฐาน ถ้ามันใช้สมาธิเป็นพื้นฐานคือเราเริ่มใช้จ่ายออกไป ถ้าเราใช้จ่ายออกไป เงินบาทสองบาทพอใช้ไหม แต่ถ้าเราไม่ต้องใช้จ่ายเลยเนี่ย เงินบาทสองบาทอยู่ในกระเป๋านะ โอ้โฮ มหาเศรษฐีมีตังค์ มีตังค์ ไม่ต้องใช้จ่ายเลย สงบเร็วไง คำว่าสงบเร็วหรือสงบไม่เร็วเพราะไม่มีการใช้จ่าย ไม่มีการทดสอบ รู้ได้อย่างไรว่าสงบเร็วหรือสงบไม่เร็ว ไม่เชื่อตรงนี้ไง

ไม่เชื่อเพราะไม่ได้พิสูจน์เลยว่าตัวเองสงบจริงหรือสงบไม่จริง แล้วมันใช้ประโยชน์จริงหรือประโยชน์ไม่จริง ถ้ามันใช้ประโยชน์จริงในเมื่อการดำรงชีวิตของเราเนี่ย เราต้องใช้จ่ายของเราตลอดเวลา เนี่ยเงินของเราเนี่ยเงินบาทสองบาท เราจะดำรงชีวิตของเราได้ไหม ถ้าดำรงชีวิตไม่ได้เราต้องหาเงินเพิ่มมาไหม ถ้าเราจะหาเงินเพิ่มมาเนี่ย แล้วมันดูๆๆ อย่างนี้มันจะได้เงินเพิ่มไหม

แล้วพุทโธๆๆ มันได้เงินเพิ่มตรงไหน พุทโธ ะๆๆๆ พุทโธเนี่ยมันมีการเคลื่อนไหว มันมีคำบริกรรม จิตมันเกาะอยู่ที่พุทโธเนี่ย โอ้ตัวพุทโธเนี่ยมันตัวกระดานหก กระดานหก เอาให้จิตเข้าสู่สมาธิ เอาให้จิตเนี่ยเข้าไปนอนอยู่กับกองเงินกองทอง กองเงินกองทองคือพลังงาน น้ำนิ่งแต่ไหล น้ำนิ่งแต่ไหล ถ้าจิตมันสงบเนี่ยมันสงบของมัน แต่มันมีการเคลื่อนไหวของมัน ถ้าจิตพุทโธๆๆ เนี่ยมีการเคลื่อนไหวของมัน ไปดูเฉยๆ แล้วไปฟังเฉยๆ เนี่ยขอนไม้กูดิกว่านะ ขอนไม้กูดิเนี่ยมันมีคนมานั่งได้พักผ่อนได้ ขอนไม้ไคร้มานั่งก็ยังมานั่งพักผ่อนได้นะ ขอนไม้ไม่มีชีวิตนะมึง

โอ้เนี่ยจิตมีชีวิตแท้ๆ มีการเคลื่อนไหวแท้ๆ แล้วไปกำหนดอยู่อย่างนี้มันได้ประโยชน์อะไร เพียงแต่ว่าเนี่ยเพราะมันมีพุทโธเป็นพื้นฐาน พอมีพุทโธเป็นพื้นฐานเนี่ยเห็นไหม พอมาดูจิตแล้วดีขึ้น ดีขึ้นเนี่ย ไม่เชื่อ ไม่เชื่อ คนทำงานแล้วบอกว่าไม่ดี โอ้คนไม่ทำงานแล้วบอกว่าดีเนี่ยยังงี้กูก็ไม่เชื่อ คนไหนทำการทำงาน คนไหนขยันหมั่นเพียร คนนั้นต่างหากถึงเป็นคนดี คนไหนขี้เกียจขี้คร้านนอนจมอยู่กับซีโลก ซีโครธ ซีหลง คนนั้นเป็นคนดีไม่ได้

ดูเฉยๆ เป็นคนดีไม่ได้ ดูเฉยๆ ไม่ได้ ต้องปัญญาอบรมสมาธิหรือสมาธิอบรมปัญญาเท่านั้น ต้องมีการกระทำ ต้องมีคำบริกรรม ต้องใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันถึงจะเป็นจริงขึ้นมา ถึงบอกว่าเนี่ยหลง ถ้าหลง..

หลวงพ่ : ตอบปัญหานั้น เดี่ยวกลัวเขียนมารอบสองต้องตอบให้เคลียร์ คำว่าหลงหมายถึงว่า พอเราทิ้งพุทธโธมาเนี่ยมันไม่มีคำบริกรรม คนเราจะเปลือยกายไม่ได้ คนเราจะต้องมีอารมณ์เครื่องนุ่งห่ม จิตมันต้องมีที่ยึดที่เกาะ จะดูเฉยๆ ปล่อยเฉยๆ นี่ตอบชัดๆ เลยนะเพราะกลัวถามมาอีกไม่มีเวลา

ถาม : ฉะนั้นถึงบอกตั้งสมาธิแล้วเนี่ย แล้วผมมั่นใจว่า...

หลวงพ่ : นี่มันจะเข้ามาตรงนี้เห็นไหม

ถาม : ในการทำสมาธิกระผมขอกราบเรียนอาจารย์ว่า สมาธิมี ๓ ระดับ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ ผมมั่นใจว่าผมได้อุปจารสมาธินั้นแล้ว

หลวงพ่ : โอ้ความมั่นใจก็ส่วนความมั่นใจอันหนึ่ง โอ้ความมั่นใจได้อุปจารสมาธิเนี่ย คำว่าอุปจารสมาธิ อปปนาสมาธิเนี่ย มันเป็นระดับของสมาธิ ฉะนั้นโอ้เรานี้แหละแม้แต่อุปจาระ เวลาเข้าไปแล้วเนี่ยถ้าใช้พลังงานไปแล้ว เวลาออกมาแล้ว มันใช้งานไปแล้ว เวลาออกเดินปัญญาแล้วนะ พอมันใช้งานมาก เนี่ยมันเริ่มฟั่นเฟือน คำว่าใช้ปัญญานี้ อันนี้มันยังไม่ได้ใช้ปัญญา

แต่เดี๋ยวข้อต่อไปมันจะเกิดการใช้ปัญญา โอ้ข้อที่สี่เนี่ย โอ้ที่ว่าปัญญามันเกิด นี่ปัญญามันเกิดๆ อย่างนี้ เรามีปัญญาเกิดอยู่เหมือนกัน แต่เกิดแว็บๆ แล้วตกใจไม่รู้ว่าเนี่ยคือปัญญา แต่โอ้สิ่งที่ทำอยู่นี้เขาพอใจอยู่กับตรงนี้ คำว่าพอใจอยู่ตรงนี้ก็คือว่าเนี่ย สมาธิมี ๓ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อปปนาสมาธิเนี่ย โอ้เนี่ยมันเหมือนกับพูดเมื่อก็เรื่องจิตนี้เป็นธรรมดา เวลาเข้าสมาธินี้ลึก ดึ้น หยาบ ละเอียด มันก็เป็นกำลังเป็นธรรมดา

มันเหมือนหมอเลย หมอเนี่ยนะเวลาจะเช็กคนไข้เนี่ย คนไข้เนี่ยร่างกายแข็งแรงแค่ไหน คนไข้เนี่ยร่างกายอ่อนแอ ร่างกายเข้มแข็ง โรคภัยไข้เจ็บเนี่ยมีมากมีน้อยนี่ต่างกัน ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อปปนาสมาธิเนี่ยมันก็เปรียบเหมือนกับความเข้มแข็ง อ่อนแอของ กำลังของจิต ถ้าขณิกสมาธิเนี่ยจิตใจก็มีหลักมีเกณฑ์อยู่ส่วนหนึ่ง อุปจารสมาธิเนี่ยคือกำลังที่ออกทำงานได้ อปปนาสมาธิคือพักผ่อน คือเข้าไปสู่จิตที่จิตคือพักผ่อน พักผ่อนเนี่ยแต่เข้าไปพักผ่อนเนี่ยเข้าไปถึงรากเหง้าของจิตเนี่ย มันเข้าไปตรวจสอบจิตนิสัยได้

ถ้าจิตมันมีอำนาจาสานานะ พอมันเข้าไปถึงระดับนี้นะ มันจะเห็นข้อมูลเดิมอดีตชาติเนี่ยมันเห็นได้ มันเข้าใจได้ แต่เนี่ยถ้ามันยังเข้าใจไม่ได้ มันเข้าไปหาไม่ได้นะ จิตนิสัยมันก็ถอยออกมา ถอยออกมาที่อุปจารสมาธิ ตอนที่อุปจารสมาธินี้คือออกใช้งาน ที่นี้ออกใช้งานนี้ ที่นี้เวลาทำสมาธิแล้วนี่ ทำไมเราไม่เห็นกาย ทำไมเราไม่เห็นเวทนา เราถึงบอกกำหนดให้มันเข้าไปถึงอปปนาคือว่าให้มันลึก

ไปกว่านั้น เข้าไปตรวจสอบ ไปตรวจสอบจรดนิสัยของเรากันเองว่าเราควรจะทำางกันอย่างไร นี่ที่เวลาเราใช้หลักนะ เราใช้หลักนี้

ฉะนั้นจะเข้าอัปนาสมาธิหรือไม่เข้าอัปนาสมาธิเนี่ย มันไม่ใช่ประเด็น การเข้าถึงอัปนาสมาธินี้หรือไม่เข้าอัปนาสมาธิไม่ใช่ประเด็นนะ ไม่ใช่ว่าถ้าต้องเข้าอัปนาเนี่ยสุขขวิปัสสโกเนี่ยชำระกิเลสไม่ได้เลย เพราะสุขขวิปัสสโกไม่ได้เข้าอัปนาสมาธินะ สุขขวิปัสสโกคือพระอรหันต์นะ ถ้าบอกว่าต้องเข้าถึงอัปนาสมาธิเนี่ย พระอรหันต์ประเภทสุขขวิปัสสโกแทบจะเกิดไม่ได้เลย จะว่าเกิดไม่ได้เดียวจะว่ามากไป แทบจะเกิดไม่ได้เลย

ฉะนั้นสุขขวิปัสสโก เขาภาวนาของเขาไปแล้วมันปัญญาจะเกิดพร้อมกัน แล้วปัญญาอบรมสมาธิจะไปเกิดพร้อมกันที่เวลามรรคสามัคคี มันจะรวมตัวของมันไป แต่ถ้าเป็นอัปนาสมาธิเนี่ยมันจะเป็นสมาธิอบรมปัญญา ฉะนั้นสมาธิอันเนี่ยมันเป็นโครงสร้าง ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิเนี่ย มันเป็นโครงสร้างของสมาธิ ของกำลังจิตที่เราจะพิสูจน์กัน ตรวจสอบกัน

ถ้าคนมีความเข้มแข็งร่างกายเข้มแข็งขึ้นมาเนี่ย เวลาไปเช็คร่างกาย ตรวจร่างกายเนี่ยมันตรวจสอบได้ง่าย แต่ถ้าคนอ่อนแอเห็นไหม หนึ่งอ่อนแออยู่แล้ว สองโรคภัยไข้เจ็บ โรคภัยไข้เจ็บคือกิเลส ถ้าเรามีโรคภัยไข้เจ็บมากด้วย ร่างกายอ่อนแอด้วยนะ อู๊ย ยิ่งรักษายากเลย ฉะนั้นไอ้ตรงนี้ไม่เป็นประเด็น ฉะนั้นมันใจในสมาธิแล้วเพราะเมื่อก็พูดไปว่าหลงใหล แล้วเขาบอกเขามั่นใจตรงนี้ไง แล้วบอกว่าถ้าหลงแล้วตรงนี้มันจะแตกต่างกันยังไง

ถ้าไอ้ตรงนี้มันขณิก อุปจาระ อัปนาเนี่ยพอจิตมันลงไปแล้ว ถ้ามันออกรู้ได้เห็นต่างๆ เนี่ย เพราะว่าคำว่าสมาธิเนี่ย คำว่าอุปจารสมาธิเนี่ย อัปนาสมาธิเนี่ย เราเอาไว้เป็นทุนเป็นทุนเกื้อหนุนให้ปัญญาออกในโลกุตตรปัญญา คือปัญญาที่ฆ่ากิเลสมันต้องอาศัยสมาธิเนี่ย ตัวสมาธิเนี่ยมันจะเป็นตัวแยกระหว่างปัญญาที่เป็นโลกียปัญญากับโลกุตตรปัญญา

ปัญญาที่เราใช้กันอยู่ปัจจุบันเนี่ยเขาเรียกโลกียปัญญา โลกียปัญญานี้มันเกิดโดยสามัญสำนึกเกิดโดยธรรมชาติ คือเกิดโดยไฟฟ้าเนี่ยมันจะแสดงตัวมันออกมาตลอดเวลา ความคิดเรามันมีตลอดเวลา พอเราไปศึกษาเห็นไหมทางวิชาชีพ ทางวิชาการต่างๆ เราศึกษาทางวิชาการต่างๆ เรามีความรู้อันนี้ขึ้นมา ความรู้อันนี้มันจะเป็นทุน มันจะเป็นต้นทุนใช้ไหมพอต้นทุนขึ้นมาเนี่ยความคิดเรานี้มันจะจินตนาการเห็นไหม เอาความคิดของเราเนี่ยแล้วต่อยอด ต่อยอดความคิดมันจะแตกกระจายออกไปเห็นไหมนี่คือวิชาชีพ คือสิ่งทางวิทยาศาสตร์ ที่มันจะพัฒนาการของมันไป

เนี่ยเพราะอะไร เพราะมันเกิดโดยสามัญสำนึก เกิดโดยธรรมชาติ เกิดโดยข้อมูลของจิตอยู่โดยธรรมชาติของมัน นี่เรากำหนดพุทโธ พุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ จิตจะส่งเข้ามาเป็นฐานเดิมของมัน ถ้าฐานเดิมของมันแล้วมีสติปัญญาคุมนะ มันถึงเป็นสัมมาสมาธิ แต่ถ้ากำหนดสมาธิขึ้นมาเนี่ย คุณใช้เวลาการศึกษาขึ้นมาเนี่ย เราศึกษาแล้วมันเครียดมาก อะไรมาก เราก็ปล่อยทำใจสบายๆ พุทโธ พุทโธ หรือกำหนดอะไรให้จิตมันสงบขึ้นมา แล้วเราก็ไปศึกษา ศึกษาอันเดิม ศึกษาวิชาชีพ ศึกษาโลกียปัญญา มันจะจำได้แม่น ข้อมูลทางวิชาการเนี่ยจะชัดเจนมากเลย อันนี้มันเป็นวิชาชีพ มันได้ประโยชน์กับหน้าที่การงาน

แต่ถ้าเราจะเอาความสะดวกของใจเพื่อจะชำระกิเลส พอจิตมันสงบกำหนดพุทโธ พุทโธ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิคือมีสติสัมปชัญญะเนี่ย พอมีสติสัมมาสมาธิ มีสติสัมปชัญญะ มันควบคุมจิตนี้ได้ ถ้าควบคุมจิตนี้ได้ มันเห็นไหมมันรำพึงในจิต รำพึงในจิตให้เข้าไปในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ปัญญาอย่างนี้เกิดขึ้นมาเขาเรียกโลกุตตรปัญญา

โลกุตตรปัญญา มันเป็นปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิ ตัวสัมมาสมาธิเนี่ย ตัวสมาธิตัวฐานของจิต ตัวเราเนี่ย ตัวความรู้สึก ตัวฐานของความคิดเนี่ยมันเป็นการแบ่งความคิดที่ออกมาจากมัน แบ่งไปทางซ้ายหรือทางขวา ไอ้มดสองพวกเมื่อไหร่ไง ไอ้มดพวกที่คิดดีคิดชั่วอันหนึ่ง แต่อันนี้มันคิดโลก คิดธรรม ถ้ามีสมาธิเนี่ยโดยสามัญสำนึกเนี่ย เราเกิดขึ้นมาเนี่ย มันเขวปัญญาไขใหม่ ประสาเราว่ามันเป็นดีเอ็นเอของจิตเลย มันเป็นความคิดต้นกำเนิดเป็นฐานของความคิดโดยธรรมชาติเป็นอย่างนี้

พอมีสมาธิเข้ามานี้ สมาธิเนี่ยพอมีสมาธิ พอมีสติมีปัญญาขึ้นมาเนี่ย ตัวสมาธิตัวสติตัวปัญญาเนี่ยมัน... เพราะเป็นสังขธรรม แล้วเรามีสติสัมปชัญญะ เราสุกโต เราเป็นคนทำเองมีความสงบเอง เรามีความสงบ เรามีสติสัมปชัญญะ เราเป็นคนควบคุมมันเองไขใหม่ แล้วเราควบคุมให้ออกทำงานโดยปัจจุบันธรรม ไม่ได้ด้วยควบคุมทำงานโดยสามัญสำนึก โดยสัญชาตญาณของมนุษย์ ที่มนุษย์มีปัญญาที่ทางโลกทางวิชาการเขาใช้กันนะ

เราใช้ปัญญาของเราเอง เป็นปัจจุบันของเราเอง เกิดจากสังขธรรม เกิดจากพระพุทธรเจ้า เกิดจากธรรมะของพระพุทธรเจ้า แล้วเราบังคับบัญชามันเอง แล้วเราคุมมันออกมาทำงานเอง นี่ไงมันเป็นปัจจุบัน เป็นปัดจัดตั้ง เป็นปัจจุบันเป็นสังขธรรม เดียวนี้ที่เราเกิดพุทธศาสนานี้ นี่มันถึงเป็นโลกุตตรปัญญา เพราะปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิ ถ้าไม่มีสัมมาสมาธิ ไม่มีสติสัมปชัญญะตัวนี้ มันควบคุมตัวนี้ไม่ได้ พอควบคุมตัวนี้ไม่ได้มันก็ไหลตามสามัญสำนึกไขใหม่ มันไหลไปลงธรรมชาติสู่ธรรมชาติเดิมของมัน

นี่ใจธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติใจ จริ่งๆ อยู่ธรรมะ ธรรมชาติก็เป็นธรรมชาติ อย่างนี้ เราก็เกิดธรรมชาติดังนี้ แต่เราเอาธรรมชาติต้นทูนนี้มาทำให้สิ่งที่เหนือกว่าธรรมชาติ สิ่งที่เราควบคุมได้ เราบริหารจัดการของเราได้ พอบริหารจัดการได้เห็นไหม ตัวสมาธิเป็นตัวแบ่งแยกระหว่างโลกียะกับตัวโลกุตระ โลกียะคือสามัญสำนึกที่เกิดโดยสามัญสำนึกนี้ โลกุตระ โลกุตระธรรมเหนือโลก เหนือภพ เหนือความความเป็นไปของจิต

ปัญญาที่เกิดจากจิตแล้วเหยียบย่ำจิต ทำลายจิต ทำลายโลกทัศน์ ทำลายภพ ทำลายตัวเรา ทำลายจิต ทำลายทั้งหมดเห็นไหม นี่คือสังขารมันเหนือธรรมชาติใจ มันถึงต้องอาศัยสมาธิ เราจะบอกว่าสมาธินี้เป็นตัวแบ่งแยก สมาธินี้เป็นตัวคัดเลือกและมันมีมิจากับสัมมา เป็นสมาธิแล้วยังมีมิจาสมาธิอีกนะ มีมิจาสมาธิ มีสัมมาสมาธินะ ถ้าไม่อย่างนั้นมรรค ๘ เห็นไหมมิจามรรค สัมมามรรค มรรคมีมิจาด้วย ไม่ใช่แหม สั่งเลขขอมาชามหนึ่ง มันจะมีกับเราหมดไม่มีทาง มรรคมีสัมมา มีมิจานะ

ฉะนั้นพอมรรคมีสัมมามีมิจาปั๊บเนี่ย ใจตัวสมาธิเนี่ยมันคือต้นทูน ฉะนั้นตัวสมาธิก็คือสมาธิสมาธิสำคัญไหม เราจะบอกว่าสมณะ สมาธิสำคัญมาก แต่สำคัญมากในขั้นของสมาธิ ขั้นที่สำคัญกว่าขึ้นไปอีกคือขั้นของปัญญา ฉะนั้นขั้นของปัญญาที่มันจะสำคัญมากกว่านี้อีก ทีนี้ขั้นของสมาธิที่มันสำคัญอยู่แล้วเนี่ย มันก็ต้องให้สำคัญโดยตามข้อเท็จจริงที่มันเป็นเนื้อหาสาระเป็นสมาธิขึ้นมา แล้วขั้นของปัญญานี้ที่เกิดบนสมาธิที่ถูกต้องนี้เห็นไหม

ถาม : ๓. การเดินปัญญานี้กระผมมีความชอบในเรื่องจิตนิสัยส่วนตัว มีชอบคิดว่า

หลวงพ่ : เนี่ยเดินปัญญาอย่างนี้นะ การเดินปัญญาอย่างนี้ ความคิดมันทุกขขึ้นมา มันอะไรขึ้นมาต่างๆ นี่ อ่านแล้วข้อที่สามเนี่ย

ถาม : ขนาดเพลอ เพราะเพลอตัวขาดสติ เมื่อมีสติเมื่อใด มันก็จะบอกตัวเองว่าเอออันนี้แหละคือตัวจิตเห็นไหม มันชอบปรุงแต่ง มันชอบคิด มันชอบนำทุกข์มาให้แล้ว คุณจะทุกข์ใจไปทำไม พอคิดอย่างนี้ปั๊บ มีสติรู้ทันอย่างนี้ปั๊บ มันก็เบาครับ อันนี้ถูกหรือเปล่าครับ

หลวงพ่ : เนี่ยถูก ถูกในขั้นของปัญญาอบรมสมาธิใจ ความคิดอย่างนี้ถูก เราเทศน์ไปเปิดในเว็บไซค์นะ ใจฝึกปัญญาเนี่ยก็สอนอย่างนี้ ฝึกปัญญาเห็นไหม เหมือนวัว วัวควายเนี่ยเขาฝึกมันมา เขาฝึกมันมาจากวัวควายที่มันไม่เป็นเนี่ย ถ้ามันฝึกที่มันใช้งานเป็นแล้วเนี่ย วัวควายชุดนี้มันจะมีราคากว่าวัวควายฝูง วัวควายฝูงเนี่ยมันเป็นวัวควายฝูงเขาไว้กินเนื้อ มันทำงานไม่เป็น พอเขามา... หัศไถนา หัศใช้งาน พอมันหัศใช้งานได้เนี่ยเขาจะตีราคาใหม่เพราะวัวควายเนี่ยมันใช้งานได้

ปัญญาที่เราคิดกันอยู่เนี่ยมันเป็นโลกียปัญญา เนียปัญญาเห็นใหม่ ในจิตนิสัยความชอบเนี่ยคิด ว่าความทุกข์มันเกิดขึ้น ความคิดมันเกิดขึ้นไล่ความคิดมันไปเห็นใหม่ มันจะเกิดดับเป็นธรรมดาเนี่ย พอรู้ทันเข้า มันก็หยุดอย่างนี้ถูกไหม ถูก แต่ถูกในขั้นของปัญญาอบรมสมาธิไง การใช้ปัญญาเนี่ยใช้ได้ ทุกขั้นตอน ถ้าเป็นครูบาอาจารย์จะรู้เลย อย่างเด็กเห็นใหม่ คุณติเด็กที่มันกิน มันนอนตามสบายมัน มันไม่กวนพ่อแม่มันถูกไหม ถูก เนียถ้าเด็กไม่ถูกมันก็ร้องไห้กวนเราทั้งวันนะสิ เราเลี้ยงง่ายดูแลง่าย ถูกไหม ถูก

นี่ก็เหมือนกันความคิดอย่างนี้ ความคิด จิตที่มันตรีกในธรรมะเนี่ย มันก็เหมือนเด็ก เด็กมันตรีก ในธรรมะเห็นใหม่ เราคิดธรรมพระพุทธเจ้าเห็นใหม่ เนียจิตมันเกิดดับ มันเป็นอย่างนั้นเอง พอรู้ทันมัน ก็หยุดเอง มันก็เหมือนเด็กๆ เด็กๆ เห็นใหม่ เนียมันกินๆ นอนๆ ตามสบาย ถูกไหม ถูก ใ้ญ่ถูกไหม ถูก ถูกในขั้นของปัญญาอบรมสมาธิ

นี่การใช้ปัญญาเห็นใหม่ มันมีปัญญาของมันไป มันใช้ของมันไป ทำอย่างนี้ทำบ่อยๆ เนียหลวง ปุณฺณสอนไว้ จูจิต จูจิตเนี่ยที่ว่าจูจิตจนเห็นอาการ เนียมันก็ใช้ปัญญาอย่างนี้แล้วมันจะหยุด มันจะดับ มันจะหยุด มันจะดับเห็นใหม่ เนียจนหยุดบ่อยๆ เข้าจนจิตเห็นอาการของจิต ไล่เข้าไป ไล่เข้าไป เส้นทางตามดำเนินมันเป็นอย่างนี้ เพียงแต่เราต้องรู้ว่าเส้นทางดำเนินอย่างนี้ มันเป็นเส้นทางที่เราจะ เริ่มต้นอย่างไร

เนียเรานั่งกันอยู่เนี่ยนะ นั่งอยู่เนี่ยเหมือนครอบครัวของเรา วันนี้เราต้องมีงานสังคม เราจะ แต่งตัวชุดใดออกจากบ้าน วันนี้เราจะต้องไปทำงาน เราจะแต่งตัวชุดใดออกจากบ้าน วันนี้เรามีกงาน เรา จะไปเดินทางไกลเราจะแต่งตัวอะไรออกจากบ้านเห็นใหม่ เราจะแต่งตัวออกจากบ้านเนี่ย เราจะไปงาน สังคม เอ็งจะแต่งชุดเดินป่าไปสังคมหรือ เขาจะไปกินเลี้ยงกัน เอ็งจะแต่งชุดเดินป่ากินเลี้ยงอะไรไหม มัน ก็ไม่ใช่

ความคิดที่มันจะเกิดขึ้นมาเนี่ย มันก็มีระดับของมัน ทีนี้ระดับของมันเนี่ยมันก็เหมือนต้นทุ่นนะ เราต้องคิดเริ่มต้นไง เราอยู่ในครอบครัวของเราเนี่ย เราจะเป็นครอบครัวของเราขึ้นมาได้ไหม ถ้าเราไม่มีปัจจัยเครื่องอาศัย เราต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัยอะไรไหมมันถึงจะเป็นครอบครัวอบอุ่นขึ้นมาได้ จิตเนี่ยถ้า มันจะยืนตัวของมันขึ้นมาได้เนี่ย มันจะใช้ความคิดอะไรของมัน ความคิดอย่างนี้คือมันหาอยู่หากิน ใจ คือมันเห็นรู้เท่าทันความคิดใจ ความคิดอย่างนี้มันจะย้อนไปข้อแรกที่ยุติคิด ถ้าหยุดคิดถ้าใช้ปัญญา อบรมสมาธิมันเป็นอย่างนี้

ปัญญาอบรมสมาธิคือไล่ความคิดตัวเองเราไป ความคิดที่มันเกิดจากจิตเนี่ยไล่มันไป ปัญญาอบรมสมาธิคือพุทโธนี่คืออันเดียวกัน พุทโธๆ พุทโธๆ พุทโธๆ พุทโธเนี่ยปัญญาอบรมสมาธิเนี่ยเพราะอะไร เพราะถ้าปัญญาอบรมสมาธิเนี่ยมันใช้ปัญญาใช้ไหม เราเชื่อมั่นในพระพุทธรเจ้า เราพุทโธๆๆๆ พุทโธเลย มันก็ใช้พลังงานทั้งหมดไปอยู่ที่พุทโธ นี่ไปอยู่ที่พุทโธๆๆ พุทโธเข้าไป พุทโธมันมาจากไหน พุทโธมันมาจากใจเพราะใจมันนึกขึ้นมา พุทโธเกิดไม่ได้ถ้าไม่เกิดวิตกวิจารณ์มา

วิตก วิจารณ์ ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ องค์ของสมาธิ เราไม่คิดพุทโธๆ จะมีไหม พุทโธมันอยู่ในพระไตรปิฎกนูนนะ ไม่นึกมันจะมีไหมพุทโธ มันนึกใครเป็นคนนึก ก็จิตนึก แล้วมันสงบสงบอย่างไร มันสงบไปที่จิต ความคิดก็เหมือนกันใครคิด ความคิดเนี่ยใครคิด ก็จิตเนี่ยคิดแล้วปัญญาก็ไล่มันเข้าไปเนี่ย พุทโธกับปัญญาอบรมสมาธินี่อันเดียวกัน แต่มันมาทางน้ำกับมาทางบกเท่านั้นนะ มาทางบกเขาก็มาโดยรถ มาทางน้ำเขาก็มาเรือ มันก็เข้าไปสู่เป้าหมาย เนี่ยถ้าเป็นปัญญาอย่างนี้มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ

เราจะบอกปัญญาอบรมสมาธิเนี่ย พระถ้าปัญญาอบรมสมาธิเนี่ยไล่เข้าไปอย่างนี้ นี่ความที่ขอบใช้ใช้ปัญญาเนี่ยข้อที่สามเนี่ยคือปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นปัญญาที่รู้ทันเห็นไหม พอรู้ทันเนี่ยมันก็หยุดเห็นไหม มันก็ดีขึ้นแล้วไล่เข้าไป การที่จิตจะตั้งมั่นได้ จิตจะเห็นอาการของจิตได้ มันก็ไล่เข้าไปอย่างนี้ ไล่เข้าไป คำว่าไล่เข้าไปเห็นไหม คำว่าไล่เนี่ยใครเป็นคนคิดคือสติ คือปัญญานะไล่

ธรรมชาติของพระพุทธรเจ้าคือ สติ สมาธิ ปัญญา มรรค ๘ มีสัมมาสติ มีสัมมาสมาธิ มีทุกอย่างเลย พอมีทุกอย่างเลยนี่พอเราไล่เข้าไปเนี่ย มันต้องขบวนการของมรรคมันต้องครบของมัน ทีนี้เราไล่เข้าไปเราสร้างขึ้นไปเต็มไหม มรรคมันไม่มีในท้องตลาด ในตำราที่ไม่มี ในตำรามีชื่อของมรรค ตัวมรรคไม่มี ในตำรามีชื่อสติ มีชื่อสมาธิ มีชื่อปัญญา ปัญญาชื่อทั้งนั้นนะ แล้วเราไปก๊อปปี้ปัญญาเขามาให้พระพุทธรเจ้าคิดอย่างนี้ ภูคคตามพระพุทธรเจ้าเลย นั่นเป็นความคิดพระพุทธรเจ้า ไม่ใช่ความคิดมึง มึงไปเรียนแบบมา มึงไม่ได้กินหรรษา เห็นเขากินข้าวณะ ยืนดูเขาบอกกูอิ่มแล้ว อิ่มแล้ว อีกร้อยชาติเถอะ ยืนดูพระพุทธรเจ้ากินข้าวณะ บอกท้องกูอิ่ม ท้องกูอิ่ม เออจะรอหมิงอิ่ม ปัญหาเขาใช้ได้...

ถาม : ๔. มีอยู่ครั้งหนึ่งขณะที่ผมอยู่กับภรรยาและลูกๆ กระผมกำลังอุ้มลูกอยู่ มันมีความรู้สึกแสบ (เห็นไหม) มีความรู้สึกแสบขึ้นมาจากไหนไม่ทราบคิดว่า เอ..อันนี้ลูกของเรา วันหนึ่งเขาต้องตาย ขณะนั้นไม่มีความรู้สึกรัก หรือเกลียด หรือชัง หรือเศร้าใจเกี่ยวกับลูกเลย แต่รู้สึกเหมือนว่าจะเฉยๆ แล้วนั่ง เมื่อมันเกิดขึ้นแสบเฉยเท่านั้น

หลังจากเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นผมก็นั่งทบทวนตัวเองว่า ความรู้สึกแสบเดียวที่เกิดขึ้นนั้น เราเป็นบ้าหรือไม่เพราะโดยปกติคนทั่วไปต้องรักลูก และวันอื่นๆ ผมก็รักลูกมาก จึงนั่งคิดทบทวนด้วยตัวเอง พยายามหาเหตุผลมาโต้ตอบกัน ก็พบว่าความคิดนั้นถูกต้องนี่ วันหนึ่งลูกเราและเราก็ต้องตายจากกันจริงๆ ไม่ได้อยู่ด้วยกันตลอด หาทีก้านไม่ได้

อีกเหตุการณ์หนึ่งคือตัวผมเองปัจจุบันเป็นหัวหน้าที่ทำงานแห่งหนึ่ง มีลูกน้องที่ต้องควบคุมดูแลสั่งการ ครั้งหนึ่งลูกน้องทำงานไม่ได้ตั้งใจเราก็มักจะโกรธ แต่วันหนึ่งขณะที่เรากำลังจะโกรธเกลียด จะโกรธมีความคิดแสบมาเองว่า เอ คนมีหลายชนิด หลายประเภท แต่ละคนไม่เหมือนกัน เขาก็เป็นของเขาอย่างนั้น วาง มันก็รู้สึกว่าเขา และก็มีอีกเหตุการณ์หลายเหตุการณ์ครับที่มีตัวผู้สอนโดยอัตโนมัติ ในลักษณะนี้ซึ่งมันก็ขึ้นอยู่กับเวลาและโอกาส สิ่งต่างๆ ที่มากระทบ อาการอย่างนี้คืออะไร

หลวงพ่ : เหตุผลอย่างนี้เห็นไหมเนี่ยตามข้อเท็จจริงที่มันเป็นมา เวลาปัญญามันเกิดเนี่ยมันไม่รู้ว่ปัญญาเกิด เวลาปัญญาไม่เกิดเนี่ยมันดันบอกว่าปัญญาเกิด อาการแสบๆ อย่างนี้มันจะเกิดขึ้นได้อย่างไร ถ้าไม่ฝึกพุทธโธมาจากข้างหน้า อาการแสบๆ อย่างนี้ปัญญามันเกิดเองโดยสัมมาสมาธิโดยเกิดจากพื้นฐานของจิต แต่มันเกิดโดยที่ไม่มีสติไม่มีใครควบคุมมัน นี่แหละคือปัญญา แต่ปัญญาอย่างนี้มันพึ่งพิงตัว ถ้ามันไม่พึ่งตัวเนี่ย ตัวอุ้มลูกอยู่เนี่ย ปัญญามันเกิดเลย เอ๊ะนี่ลูกเรา วันหนึ่งมันก็ต้องตาย นี่ปัญญามันเกิดเห็นไหม

เพราะมันเกิดไป คิดเลยแล้วนี่เราบ้าหรือเปล่าเนี่ย แล้วก็มาทบทวนดูแล้ว มันก็ไม่ได้เศร้าใจ เพราะมันเกิดเป็นธรรมนี่นะ มันไม่มีจิตใจเสียใจ เพราะจิตใจเสียใจคือกิเลสไง มันก็ไม่ได้เศร้าใจ มันก็ไม่ได้ดีใจ มันก็เฉยๆ เพราะปัญญามันเกิดไง ปัญญาคุณค่าของปัญญานี้ ปัญญามันระดับของปัญญาในการชำระกิเลส คุณค่าของมันไม่เหมือนสุขเวทนา ทุกขเวทนา เหมือนกับความผูกมัดของจิตเราไง

ความคิด ความเห็นเราเนี่ย มันผูกมัดด้วยกิเลสตัณหาของเราเนะ เรารักเราหวงหรือเราผลักออกไป ด้วยตัณหาความทะยานอยาก มันเลยมีความผูกพันไง มีความรู้สึกเสียดยัง มีความเข้าไปผูกพันกับมัน เพราะมีเราไง แต่มันเวลามันเกิดโดยธรรมชาติของมันเห็นไหม มันเกิดมาโดยสังขารเห็นไหม แล้วเขาหาเหตุผลมาโต้แย้งๆ เขาก็โต้แย้งไม่ได้ละ เออ ก็มันต้องตายจริงๆ เอ้ามันก็เป็นเรื่องจริง เพราะปัญญามันเกิด มันสงสัยปัญญาตัวเองไง

เวลาปัญญาตัวเองเกิด สงสัยนะ เอ.. ปัญหานี้มันมาได้อย่างไรวะ คนเราก็คต้องรักลูกเป็นธรรมดา คือได้เดือนนะเขาเอาไว้บนโต๊ะมันอยากจะลงไปสู่สินใจ มันอยากจะให้เกิดปัญญาปกติไง ปัญญาปกติคือปัญญารักลูกไง พอปัญญามันเกิดเนี่ย เออ เราก็คไม่ได้เกลียดนะแล้วเราก็คไม่ได้รัก เอ..มันก็อยู่เฉยๆ นี่

คือคนเราไม่เคยลืมรสชาตินี้ไง นี่รสชาติของธรรมชาติทั้งปวง แต่เวลาของธรรมชาติมันเกิด งามนะ มันไม่แสบเผ็ดร้อนเหมือนน้ำพริกกู กูกินน้ำพริกทุกวันเลยแหม มันซึ่งใจเลย พอมาเจออาหารอย่างนี้ เอ๊ะ ทำไมไม่อร่อยละ ทำไมมันไม่อร่อย

วิมุตติสุขเป็นยังไง ไม่ใช่สุขโดยขั้นมันเป็นอย่างไรวะเนี่ย โอ้วิมุตติสุขๆ มันสุขยังไงมันไม่ใช่สุข เวทนาทุกขเวทนา แล้วมันจะสุขได้ยังไงเนี่ย เนี่ยเวลาปัญญามันเกิดเห็นไหม โอ๊ะ มันบ้าหรือเปล่าเนี่ย มันถามตัวเองนะว่าบ้าหรือเปล่า นี่คือปัญญาเกิด เวลาปัญญามันเกิดขึ้นนี้ มันไม่ได้เกิดเอง ปัญญาเกิดเองไม่ได้ แต่ปัญญานี้เขามั่นใจ เขาบอกเขามี เขามั่นใจว่าเขามีอุปจารสมาธิ

สมาธิของผม ผมมั่นใจว่าสมาธิของผมขั้นอุปจารสมาธิ ถ้าผมมีพื้นฐานขั้นอุปจารสมาธิ ทำไมปัญญามันจะเกิดไม่ได้

แล้วพอมีปัญหาเกิดมาแล้วเสือกงง ปัญญาเกิดมาแล้ว แล้วนี่คือปัญญา นี่แหละคือปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาเกิดจากการภาวนาเนี่ย ปัญญามันเกิดจากจิต มันไม่ได้เกิดจากสมอง มันไม่มีสติ ไม่มีการวัดค่า วัดค่าด้วยสติว่ารักหรือชอบ

ถ้าปัญญาเกิดจากสมองเนี่ย เนี่ยนักวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ถ้าปัญญาไม่เกิดจากสมองพูดไม่ได้นะ กลัวเขาจะหาว่าโหล่ กลัวเขาจะหาว่าไม่มีสติปัญญา ปัญญาจริงๆ นะปัญญาเหนือเหตุผลเหนือเหตุเหนือผลเหนือทุกอย่างเลย ถ้าโลกุตตรปัญญามันเกิด แล้วเพราะมันเหนือเหตุเหนือผล มันจึงจะทำลายไอ้ความหมักหมมของใจได้ ถ้าปัญญาอย่างนี้มันเกิดต้องมีสตินะ

ถ้าเป็นอย่างนี้มันเกิดปั๊บ กลับไปมันปล่อยให้สติหลุดหมดเลยนะ อยากมีปัญหาเกิดใจกลับไปก็ปล่อยให้มันไปหลุดเลย มันปัญญาไม่ใช่ไปรทง มึงบ้าห่มดนะ ต้องมีสติ นี่สติมันสมบูรณ์หมด เขาถึงกลับมาถามตัวเองไง นี่ปัญญามันจะเกิดอย่างนี้ ทุกคนเกิดใหม่ๆ มันก็ อี้ แล้วมันลึกซึ้ง มันลึกซึ้งมันจะฝังใจเพราะมันเกิดจากใจ มันจะฝังใจ แล้วมันจะอยู่กับใจของเรา แต่มันไม่เกิดบ่อยๆ แล้วเกิดได้ยากมาก มันจะเกิดได้ต่อเมื่อมีพื้นฐาน มีสัมมาสมาธิแล้วมีการฝึกใช้ปัญญา

เนี่ยหลวงตาท่านสอนบ่อย ถ้าจิตสงบแล้วต้องฝึกออกใช้ปัญญา ปัญญาต้องฝึกฝน นี่ก็มันเกิดแว็บๆ นี่ เกิดแว็บมันเร็วมากเห็นไหม นี่ความคิดเร็วกว่าแสง เร็วกว่าทุกๆ อย่าง แล้วถ้ามันเกิดแว็บขนาดนี้ ถ้าสติมันทันมันไม่แว็บอย่างนี้หรอก ใหม่ๆ มันจะแว็บ มันให้เหตุให้ผลมากมายเลยเห็นไหม ไม่รู้สึกรักลูก ไม่รู้สึเกลียดลูก ไม่รู้สึเศร้าใจกับลูก ไม่รู้สึอะไรเลย นั่งสบายหมดเลยเห็นไหม

นี่ไง มันค่าของมัน ระดับของมันเห็นไหม มันไม่ลำเอียงใครเลยเห็นไหม แต่ไม่เกิดบ่อยๆ เพราะไม่เกิดบ่อยๆ แต่อยากได้ออย่างนี้อีกใช้ไหม ถ้าจะคิดให้มันเกิดอีก ไม่เกิด ต้องกลับไปที่สมาธิ กลับไปที่พุทธโธ กลับไปที่พุทธโธแล้วออกใช้ปัญญา ถ้าออกใช้ปัญญามันก็เหมือนปัญญาข้อที่สาม คือ มันใช้ปัญญาตรึกในธรรมของพระพุทธเจ้า แต่ถ้ามันจะเกิดมันจะเกิดในข้อที่สี่

ข้อที่สี่หมายถึงว่ามันจะเกิด มันจะเกิดของมันโดยมีฐานรองรับ ไม่ใช่เกิดโดยไม่มีที่มาที่ไป สังขารธรรมไม่ใช่เกิดลอยฟ้า ไม่มีที่มาที่ไปจะเกิดเองไม่มี มันจะเกิดต้องมีฐานของมัน ฐานของมัน คือ สมาธิ ปัญญา ที่เราฝึกกันอยู่นี้ ที่มาทุกข์มาอยากมาตากแดดเนี่ย ที่หัวดำๆ กันอยู่นี้ ก็ต้องการพื้นฐานของมัน ให้เกิดเป็นสังขารขึ้นมา

ถ้ามันเกิดสังขารขึ้นมาเนี่ยมันเกิดเอง สันติภูริโก ปังจัดตั้งรู้จำเพาะตน ปัญญาที่เกิดแวมมากับ ในหัวใจเนี่ย ใครจะมาปล้นก็ไม่ได้ ใครจะมาดูใครจะมาโกง ใครจะมาเอาไปก็ไม่ได้ มันเป็นของๆ คน นั้น ของๆ คนนั้นจิตดวงนั้นมันจะแกกิสดวงนั้นเห็นไหม มันถึงต้องฝึกขึ้นมา สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้ เนี่ย คือปัญญา ปัญญาอย่างนี้ เราก็ไม่ใช่กรรมกรชะด้วย จะบอกว่าโลกุตตรปัญญานี้ แล้วหลวงพ่อบออะไรมาวัด เราก็ไม่ใช่กรรมกรตัดสินกิเลสกับธรรมของใครด้วยนะ

มันเป็นปังจัดตั้งนะเนี่ยโลกุตตรปัญญา โลกุตตรปัญญามันเกิดอย่างนี้ ถ้ามันเกิดอย่างนี้เรา กลับมาที่สมาธินะ เรากลับมาที่สมาธิแล้วทำของเราไปเรื่อยๆ ปัญญาข้อที่สามนี้ฝึกได้ ข้อที่สามคือใช้ ปัญญา ปัญญาอย่างนี้คือตรึกในธรรมไง ปัญญาในข้อที่สามเนี่ยเห็นไหมจิตเป็นอย่างนี้ ชีวิตเป็นอย่างนี้ ความเกิดดับเป็นอย่างนี้ เนี่ยมันเป็นธรรมของพระพุทธเจ้า

เรานี่เป็นคนทำงานนี้ มันก็มีนโยบายมีสิ่งต่างๆ ทำงานตามนโยบายนั้น เราอยู่ในองค์กรใดต้อง มีนโยบายนั้น ในปัจจุบันเรานักปฏิบัติเนี่ย เรามีนโยบายของพระพุทธเจ้าจะพ้นจากทุกข์ เราทำงานอยู่ในนโยบายของพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนที่สุดแห่งทุกข์ นี่สอนที่สุดแห่งทุกข์ พระพุทธเจ้าก็พูด ธรรมะไว้เห็นไหม เราทำงานอยู่ ทำงานอยู่ในนโยบาย อยู่ในพุทธศาสนา

เราตรึกในธรรมพระพุทธเจ้าจะผิดไปไหน มันไม่ผิดไปไหน มันทำงานอยู่ในสังขาร แต่สังขารอย่างนี้มันเพราะคุณสมบัติ คุณสมบัติหรือเนื้องานของเรานี้มันยังไม่ถึงคุณสมบัตินั้น เราก็ ตรึกในธรรมพระพุทธเจ้า ก็ใช้ปัญญาอย่างนี้ มันก็ฝึกพื้นฐานให้จิตนี้มันสมดุลของมัน ให้จิตเป็นสมาธิ ขึ้นมา ให้จิตมันออกทำงานของมัน พอจิตมันออกทำงานของมัน มันออกทำงานด้วยปัญญาญาณ ด้วย สัมมาสมาธิของมัน มันจะเกิดเป็นธรรมะส่วนบุคคล ธรรมะของจิตดวงนั้นไง ถ้าเป็นธรรมะของกิเลส ดวงนั้นมันก็จะฆ่ากิเลสดวงนั้นไง มันถึงเป็นปังจัดตั้ง สันติภูริโกไง

ฉะนั้นข้อที่สามเนี่ยไม่ผิด มันเป็นการฝึกงาน เป็นการให้จิตออกทำงาน เป็นการให้จิตฝึกฝน จิตฝึกฝนพอจิตละเอียดขึ้นไป มันเกิดปัญญาของมันเอง แต่ปัญญาที่เราใช้อยู่เนี่ยเราใช้ปัญญาของ พระพุทธเจ้า เราตรึกในธรรมของพระพุทธเจ้าเนี่ย เราใช้ปัญญาของพระพุทธเจ้า เราใช้ปัญญาอย่างนี้ ถูกต้อง พอถ้ามันจะเกิดปัญญามันจะเกิดในข้อที่สี่ คือมันจะเกิดโดยใจของเรา เกิดในสัมมาสมาธิเกิด โดยข้อเท็จจริง เกิดโดยศีล สมาธิ ปัญญา โดยข้อเท็จจริงของเรา โดยจิตของเราเอง นี่รสของธรรมชนะ รสทั้งปวง สังขารมันเกิดขึ้นมาจากใจขึ้นมาเนี่ย มันจะเกิดอย่างนี้เกิดโดยที่.. ถ้าเรารู้เราเห็นเราก่อนก็ เกิดสัญญาอารมณ์ไง นี่พระปฏิบัติ เราบอกบ่อยๆให้ไหมพระปฏิบัติเนี่ยห่วงนักห่วงหนาเรื่องสัญญา อารมณ์ ว่าสัญญาจำ อธิสัญญาจำเนี่ยมันละโคตรคิดเลยละ สัญญาการจำนำกลั้วที่สุดเลย เพราะสัญญา มันจำ มันจำจากอะไร จำจากจิต จิตนี้มันมหัศจรรย์ จิตมันสร้างภาพไป มันสร้างให้ดีกว่าของเทียมนะ รูปแบบมันดีกว่าของจริงอีก แต่คุณสมบัติในของเทียมไม่มีคุณประโยชน์อะไรเลย

ดูสินค้าเทียมดี ไปตลาดดี ไปซื้อผักเนี่ยแมลงวันไม่ตอมเลยละ โอ้ ถ้าแมลงวันตอมมีหนอนไม่ ดีนะ มีหนอนนะของจริงนะ ผักแซ่ฟอว์มาดีไปดูดี แมลงวันไม่กล้ำตอมนะ นี่ใจของเทียมนะเราคิด เองแต่งเองนะ อู้อูส สวยงามมากเลย ไม่จริง แต่ถ้ามันจริงขึ้นมาเนี่ย ผักไร้สารพิษนะ เขาต้องรักษาอย่างดี เลย แมลงมันชอบ

นี่จิตของเราก็เหมือนกัน เราต้องรักษาของเรา เราต้องดูแลของเราเพื่อประโยชน์ของเรา แล้วมัน จะเป็นมันก็เป็นอย่างนี้ มันพลิกกลับเห็นไหม เนี่ยเวลาที่มันเกิดโดยสัญญาอารมณ์โดยภาพ โดยโลกีย ปัญญามันเข้าใจกันได้หมดเลย พอมันเกิดโดยโลกุตตรธรรม มันเกิดโดยสังขารม งามนะ มันแว็บขึ้นมา นะ แว็บเดียวนั้นเลย มันไม่แว็บหรอก แว็บเนี่ยคือคนมันเริ่มต้นใจ

ฟ้าผ่าฟ้าร้องมันมาจากไหน มันต้องมีคลื่นไฟฟ้าของมัน ไฟฟ้าสถิต มันสั่นคาบกัน มันถึงเกิด ฟ้าแลบ ฟ้าร้อง มันแว็บมันแว็บมาจากไหน ปัญญาที่มันแว็บ มันแว็บมาจากไหน มันต้องมีจิตของมัน มันต้องมีฐานของมัน มันต้องมีสัมมาสมาธิของมัน มันถึงจะเกิดปัญญาของมัน มันแว็บมาจากไหน มัน มีที่ไปที่ไปหมด มันต้องมีที่ไปที่ไปของมัน มันถึงกลับไปชำระล้างของมัน นี่ใจโอ้แว็บๆๆๆ นี่แหละ เนี่ยมันปัญญาธรรม ปัญญาธรรม ปัญญาโลกุตตรปัญญาที่จะเกิดมา เพื่อจะมันเนี่ยคือขัดเกลานะ มันยังไม่ฆ่ากิเลส มันขัดเกลาง่าย

เดิมเราเคยกินแต่อาหาร เนี่ยสัตว์อาชานิยมมันจะเลือกอาหารของมัน มันไม่กินอาหารทั่วไป สังขารที่เกิดจากจิต พอจิตมันได้อาหารที่แปลก แปลกกว่าที่เคยกินอยู่ แปลกกับสิ่งที่ชีวิตประจำวัน ความคิดปกติ ความคิดสามัญสำนึกเนี่ย ความคิดโดยสัญชาตญาณของมนุษย์ อันนี้พอมันคิดมามันแว็บมา

เรื่องลูก แวบขึ้นมาเรื่องหน้าที่การงาน เนี่ยมันแวบขึ้นมาอย่างนี้นะ มันแวบขึ้นมาเพราะอะไร เวลามันมีระยะห่างของมัน มีกำลังของมันเนี่ย

เนี่ยหลวงปู่มันอยู่ในป่าในเขาเห็นไหมที่สมเด็จฯ เขาถามว่า หลวงปู่มันอยู่ในป่าในเขาไปฟังธรรมใคร เนี่ยธรรมเห็นไหม เนี่ยธรรมเกิดเวลามันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาจากจิตใต้สำนึก เกิดขึ้นมาจากสัญชาตญาณแต่ไม่เกิดบ่อยๆ เนี่ยธรรมมันเกิดเนี่ยมันเทศน์ให้ฟังเลย สัญชาตญาณมันเกิด ฉะนั้นไอ้เนี่ยคือปัญญา แต่อย่าชะล่าใจนะ อันนี้มันแค่แวบๆ เนี่ย มันแค่แสงหิ่งห้อย แคบอกให้เราเนี่ยมีช่องทาง

ฉะนั้นให้ขยันหมั่นเพียรให้ตั้งใจทำ สิ่งที่ทำมาเนี่ยถูกต้องดีงามแล้ว แล้วถึงว่าพุทโธไว้ ปัญญาอบรมสมาธิไว้ มันต้องมีเหตุมีผล อย่าทิ้งเหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เราจะเป็นคนดีกัน เนี่ยพระพุทธเจ้าสอนไว้คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความขยันหมั่นเพียร มรรคองค์หนึ่ง เพียรชอบ เราจะล่วงพ้นความทุกข์ด้วยความเพียรของเรา ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ

ฉะนั้นให้ขยันหมั่นเพียรอย่าไปปล่อยหลกลอย อย่าไปดูไว้เฉยๆ ถ้าจะจิตต้องเป็นปัญญา อบรมสมาธิ ถ้าเป็นกำหนดสมาธิต้องกำหนดพุทโธ ต้องมีคำปริกรรม พุทโธ ธัมโม สังโฆ มรณานุสสติ เทวदानุสสติ ต้องมีคำปริกรรมให้จิตมันมีที่เกาะ แล้วถ้ามันจะใช้ปัญญาก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเกิดจากสติ สติดีจะหยุดได้หมด สติไม่ดีไม่มี สติคือสติ แล้วมีสติ มหาสติ สติอัทธโนมัตติ สติจริง สติปลอมไม่มี สติเป็นสมมติหมด อริยสัจเป็นสมมติ ทุกอย่างเป็นสมมติ สมมติทั้งนั้นเลย พอข้ามจากสมมติไปเป็นวิมุตติจบสิ้นขบวนการ เอวัง